

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra systémového inženýrství

Bakalářská práce

Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic

Ivan Evdokimov

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ivan Evdokimov

Systémové inženýrství a informatika

Systémové inženýrství

Název práce

Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic

Název anglicky

Optimal route proposal for road maintenance vehicles

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je navrhnout optimální trasy pro techniku údržby ulic pro státní podnik města Moskvy "GBU Avtomobilnye Dorogi" na úseku ve středu města. Optimální trasa zde znamená nejkratší a co možná nejmeně nákladnou trasu, která by odpovídala požadavkům podniku ohledně doby údržby a druhů techniky na trase.

Metodika

První teoretická část bakalářské práce bude zahrnovat přehled teoretických východisek práce včetně základů teorie grafů, zejména v souvislosti s problémem čínského listonoše. Dále budou uvedeny hlavní druhy problému čínského listonoše a algoritmy jejich řešení.

Druhá praktická část práce bude obsahovat analýzu zkoumaného úseku údržby ulic, analýzu existujícího plánu tras techniky na daném úseku, samotný návrh optimálního plánu a jeho srovnání s již existujícím plánem.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

optimalizace, problém čínského listonoše, trasy, udržba ulic

Doporučené zdroje informací

EDMONDS, Jack, JOHNSON, Ellis L. Matching, Euler Tours and the Chinese Postman. Mathematical Programming, 1973, Volume 5, Issue 1, p. 88-124. ISSN 0025-5610.

GIBBONS, Alan. Algorithmic Graph Theory. Cambridge: Cambridge University Press, 1985. ISBN 0-521-28881-9.

ŠUBRT, Tomáš et al. Ekonomicko-matematické metody. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 331 s. ISBN 978-80-7380-563-0.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Petr Kučera, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra systémového inženýrství

Elektronicky schváleno dne 29. 10. 2020

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu RNDr. Petru Kučerovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které byly nezbytné pro tvorbu této práce, a své rodině za pomoc a podporu.

Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic

Abstrakt

Bakalářská práce „Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic“ pojednává o problému čínského listonoše a uplatnění metod řešení tohoto problému na konkrétní úlohu plánování tras uklízací techniky. Pro účely výzkumu byl zvolen jeden z obsluhovaných obecním podnikem úseků drah, který se nachází ve středu města Moskvy. Cílem práce je nabídnout ekonomicky a časově optimální plán tras uklízací techniky na vybraném úseku drah.

Teoretická část práce je věnována zejména problému čínského listonoše, jeho klasifikaci a algoritmům řešení jednotlivých podtypů problému.

Praktická část obsahuje řešení problému čínského listonoše na daném úseku tras pomocí Edmonds-Johnsonovy metodiky. Po řešení tohoto problému následuje návrh tras provedený s použitím heuristického algoritmu FHK pro min-max k-problém čínského listonoše. Navržené plány tras jsou potom srovnány se skutečně používaným v podniku plánem tras.

Klíčová slova: problém čínského listonoše, min-max k-problém čínského listonoše, údržba drah, optimalizace, trasa, heuristické metody

Optimal route proposal for road maintenance vehicles

Abstract

This bachelor thesis, “Optimal route proposal for road maintenance vehicles”, concerns the Chinese Postman problem and the application of its solution methods to a specific route planning task. For the purposes of this research, a section of roads in the center of Moscow has been chosen. The said section is serviced by a municipal road maintenance company. The objective of this work is offering a route plan for maintenance vehicles on the given road section that would be optimal from economical and temporal standpoints.

The theoretical part of this work is focused on the Chinese Postman problem, its classification, and the algorithms for solving individual subtypes of the problem.

The practical part contains the solution of the Chinese Postman problem as applied to the given road section according to the method introduced by Edmonds and Johnson. The solution is followed by specific route plans created using the Frederickson-Hecht-Kim min-max k-CPP heuristic algorithm. The proposed route plans are then compared with the actual route plan used by the company.

Keywords: Chinese Postman problem, min-max k-Chinese Postman problem, road maintenance, optimization, route, heuristics

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	13
2.1. Cíl práce.....	13
2.2. Metodika.....	13
3. Teoretická východiska	14
3.1. Obecná problematika údržby drah.....	14
3.2. Teorie grafů	15
3.2.1. Základní pojmy.....	15
3.2.2. Problém čínského listonoše	16
3.2.3. Floyd-Warshallův algoritmus pro nalezení nejkratších cest.....	23
3.2.4. Přiřazovací úloha	25
4. Vlastní práce	29
4.1. Charakteristika podniku.....	29
4.1.1. Podnikové požadavky.....	29
4.2. Řešený problém čínského listonoše.....	30
4.2.1. Nalezení 1-cyklu čínského listonoše	34
4.2.2. Nalezení 3-min-max-cyklů čínského listonoše heuristikou FHK.....	38
4.3. Analýza tras podniku a srovnání s navrženými trasami.....	43
4.3.1. Analýza tras podniku.....	43
4.3.2. Srovnání navržených plánů s plánem podniku	45
5. Závěr	47
6. Seznam použitých zdrojů	49

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1 – neohodnocený neorientovaný graf a jeho symetrická matice sousednosti	16
Obrázek 2 - ohodnocený orientovaný graf a jeho matice sousednosti	16
Obrázek 3 – „dostavba“ výchozího grafu na graf obsahující eulerovskou cestu	17
Obrázek 4 – „dostavba“ výchozího grafu na graf obsahující eulerovský cyklus.....	18
Obrázek 5 – schématické znázornění 3. kroku algoritmu FHK	21
Obrázek 6 - přeměna \underline{G} na \underline{G}' pro účely řešení WPP.....	21
Obrázek 7 - graf \underline{Y}	24
Obrázek 8 - graf \underline{H}	26
Obrázek 9 – Podnikové technologické schéma úklidu ODCh v zimní období.....	30
Obrázek 10 – uklízené ulice na satelitním snímku města Moskvy	31
Obrázek 11 - graf \underline{G}	33

Obrázek 12 – graf G' obsahující Eulerovský cyklus	38
Obrázek 13 – graf P s grafickou reprezentací tras podniku.....	43
Tabulka 1 – výpočty pro 1. iteraci algoritmu F-W	24
Tabulka 2 – výchozí matice C s nejkratšími cestami od v_i do v_j	27
Tabulka 3 – primární redukce matice C na matici C_i	27
Tabulka 4 – C_i po dosažení krycí čáry.....	27
Tabulka 5 – začátek sekundární redukce pro matici R	28
Tabulka 6 – matice R po sekundární redukci	28
Tabulka 7 – skutečné polohy a zeměpisné souřadnice vrcholů grafu \underline{G}	32
Tabulka 8 – matice sousednosti W s váhami hran grafu \underline{G} , m	33
Tabulka 9 – matice nejkratších cest S	36
Tabulka 10 – vstupní stupně, výstupní stupně a δ_i jednotlivých uzlů.....	36
Tabulka 11 – počáteční tabulka pro řešení přiřazovací úlohy maďarskou metodou	37
Tabulka 12 – tabulka 11 po provedení řádkové redukce.....	37
Tabulka 13 – tabulka 11 po provedení primární redukce s krycími čáry	37
Tabulka 14 – tabulka 13 po provedení sekundární redukce	37
Tabulka 15 - navržené cykly čínského listonoše	39
Tabulka 16 – výpočet s_{\max} a L_j	40
Tabulka 17 – hodnoty L_j	41
Tabulka 18 – určení vrcholů pro rozdělení cesty.....	41
Tabulka 19 – matice sousednosti B s ohodnoceními jednotlivých hran podle počtu techniky.....	44
Tabulka 20 – ohodnocení jednotlivých plánů podle délky nejdelší trasy.....	45
Tabulka 21 – ohodnocení jednotlivých plánů podle sumární vzdálenosti cesty techniky D_s	45
Tabulka 22 – plány rozdělení ODCh na trasy číslo 2 a 8	46

1. Úvod

Práce komunálních služeb je v současné době sine qua non podmínkou života ve městě. Zajišťuje funkční chod života městského obyvatelstva, jedná-li se konkrétně o odvoz odpadů, zabezpečení bydlišť vodou, plynem a elektřinou, požární ochranu nebo jakoukoli jinou službu věnovanou zvýšení kvality života obyvatel města. Zejména pro plynulost a funkčnost dopravy za městských podmínek v oblastech se studenějším klimatem jsou nezbytné i komunální služby spojené s uklízením městských ulic od námrazy a sněhu.

Optimalizace práce městských komunálních služeb je často spojována s problémem čínského listonoše. Problém v laické formulaci zní: jakou cestou by musel pohybovat listonoš, aby prošel všemi ulicemi a ušel co nejkratší vzdálenost? Tím pádem, problém čínského listonoše se vztahuje spíše na obsluhování celých ulic nebo městských čtvrtí než jednotlivých zákazníků. Na ohraničeném území existuje množina vyžadujících obsluhu cest. Metody řešení problému čínského listonoše vztaženého na reální území pomáhají pracovníkům najít kratší, což znamená méně nákladnou cestu.

Obecně řečeno, problém čínského listonoše je NP-úplnou úlohou, což znamená, že neexistuje všeobecný přesný algoritmus nalezení optimální cesty čínského listonoše. Nicméně, takové algoritmy existují pro jednotlivé jednodušší podtypy problému čínského listonoše. Složitější podtypy jsou však řešeny nepřesnými heuristickými metodami, které nenacházejí optimální řešení, nýbrž řešení se přibližující optimálnímu. V současné době v odborné literatuře je popsáno velké množství nejrůznějších heuristik a algoritmů pro řešení jednotlivých podtypů problému čínského listonoše. Jako obvykle u aproximačních metod, žádná heuristika nemá všeobecně přednost před nějakou jinou, a různé heuristiky mohou dávat různě dobré výsledky za odlišných podmínek.

V dané práci se budu snažit najít optimální plán tras techniky na daném úseku městských ulic za účelem snížení spotřeby pohonných látek a souvisejících nákladů.

Přínosem této práce za pesimistického předpokladu je ověření efektivity státního podniku. Optimistickým předpokladem je zlepšení skutečně používaného podnikem způsobu úklidu daného úseku silnic. Každopádně táto práce bude obsahovat popisy vybraných optimalizačních metod a podrobně popsané postupy řešení dané úlohy.

V první části práce bude dána teoretická charakteristika problému čínského listonoše a dílčích metod používaných pro jeho řešení, včetně základů teorie grafů. Budou uvedeny i

jednotlivé podtypy problému s vybranými algoritmy jejich řešení. Druhá část práce bude věnována řešení konkrétní úlohy pomocí dvou uvedených v první části metod: přesné Edmonds-Johnsonovy metody a Frederickson-Hecht-Kimovy heuristiky. Po řešení bude obsahovat analýzu skutečné používaného podnikem plánu tras a jeho srovnání s navrženými plány.

Práce je zaměřena na největší možné snížení sumární délky tras a sumární vzdálenosti cesty ujeté podnikovou technikou za účelem minimalizace nákladů podniku. Pomocí vybraných metod bude nalezen optimální plán pohybu techniky minimalizující obě dané vzdálenosti.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem dané práce je návrh optimálního plánu tras pro úklid daného úseku ulic ve středu města Moskvy. Plánem tras se rozumí jedna nebo více tras techniky, které odpovídají veškerým podnikovým požadavkům a procházejí spolu všemi ulicemi v daném úseku. Optimálním plánem se rozumí plán sestavený pomocí vybraných metodik, který má nejmenší sumární délku jednotlivých tras, nejkratší možnou sumární délku pohybu techniky a v nejlepší míře odpovídá jiným případným podnikovým požadavkům. Praktickým přínosem použití optimální trasy by mohlo být snížení nákladu na provedení prací na daném úseku ulic, což by teoreticky snížilo i finanční zátěž na podnikový a tím i obecní rozpočet.

2.2. Metodika

Teoretická část práce byla tvořena se snahou o systematizaci informací o problému čínského listonoše z odborné literatury. Seznam použitých zdrojů je uveden na konci práce. Na začátku praktické části práce bude uvedena stručná charakteristika podniku. Následně budou aplikovány dvě optimalizační metody, z nichž jedna je přesná a druhá aproximační. Tyto metody jsou:

- Edmonds-Johnsonův algoritmus nalezení cesty čínského listonoše;
- Frederickson-Hecht-Kimova heuristika pro řešení min-max k-problému čínského listonoše.

Před aplikací uvedených metod na základě podnikových informací bude vytvořen matematický model úlohy. Matice sousednosti zkoumaného grafu v rámci tohoto modelu bude tvořena pomocí map společnosti Google dostupných na maps.google.com. Po návrhu řešení budou provedeny analýza existujícího plánu tras podniku a srovnání tohoto plánu s plány navrženými v rámci praktické části této práce. Předpokládá se, že alespoň jedno z navržených řešení bude stejně dobré nebo lepší než plán tras současně používaný v podniku.

3. Teoretická východiska

3.1. Obecná problematika údržby drah

Problematiku údržby drah lze zařadit do širší a obecnější problematiky komunálních služeb. Má to nezbytně podstatný vliv na průběh, kritéria a cíle prováděné analýzy, jakož i na rozsah dostupných zdrojů. Komunální služby patří k veřejnému sektoru ekonomiky. Znamená to, že podniky se věnující uskutečnění těchto služeb jsou financovány ze státního nebo obecního rozpočtu a nedobývají ze svých služeb zisk stejným způsobem jako soukromé firmy. Z toho plyne, že cílem optimalizace způsobů uskutečnění komunálních služeb z hlediska podniku není zvýšení zisku. V závislosti na preferencích podniku a obyvatelstva vybraného města se optimalizační práce provádí za účelem buď snížení veřejných nákladů na službu za zachování kvality jejího provedení, nebo za účelem zvýšení kvality obsluhy za minimálního nárůstu nákladů.

Všechno uvedené platí pro konkrétní službu zkoumanou v rámci dané bakalářské práce, tj. údržbu drah v zimním období. Městské cesty musejí být ošetřeny v adekvátním rozsahu a odpovídajícím způsobem pro zachování jejich funkčnosti, a žádné pokusy o snižování nákladů nesmějí být prováděny na úkor těchto prioritám. Na druhé straně, náklady na provedení prací by měly finančně zatěžovat podnik, veřejný rozpočet a tím i občany v co nejmenší míře.

Plánování tras pro účely odstranění sněhu a námrazy z vozovek je úlohou problematickou nejen z výše uvedených důvodů, ale i z technického hlediska. Ve skutečné praxi běžně jde říct, že konkrétní metodiky a výsledky plánování tras by měly záležet na desítkách faktorů, včetně například městské nebo vesnické polohy cesty, charakteru srážek, související infrastruktury, způsobu dalšího odvozu sněhu po očištění vozovek, parkovaných aut po stranách vozovky, et cetera. (Campbell & Langevin, 2000) Autoři citovaného zdroje uvádějí, že vhodnější řešení problému sestavení plánu tras lze dosáhnout použitím specializovaných počítačových systémů.

Vzhledem k nemožnosti použití takového systému v rámci dané bakalářské práce optimalizace bude provedena za předpokladu ceteris paribus: na zkoumaném úseku tras se předpokládají stejné klimatické, dopravní, infrastrukturní a operační podmínky, za kterých existuje současně používaný v podniku plán tras. Předpokládá se zachování stejných druhů techniky na stejných částech zkoumaného úseku tras. Změny v současném podnikovém

plánu budou souviset jenom s posloupnosti procházení částí grafu a s matematickým modelem sestaveným na základě podnikových dat.

3.2. Teorie grafů

3.2.1. Základní pojmy

Podle přesnější definice graf $G = (V, E)$ je uspořádaná dvojice, která se skládá z množiny uzlů V a množiny hran E , přičemž hrana je dvojicí uzlů. Hrana e_i může mít tvar buď neuspořádané dvojice uzlů $\{u, v\}$ nebo uspořádané dvojice (u, v) . Podle obsahu uspořádaných hran grafy se třídí na orientované (tj. obsahující jenom uspořádané hrany), neorientované (obsahující jenom neuspořádané) a částečně orientované. Poslední kategorie grafů se používá vzácně a je obvykle nahrazována grafy orientovanými (Šubrt a kol., 2015). Nicméně, specifické druhy zkoumaného problému čínského listonoše se vztahují na zejména částečně orientované grafy.

Když hrana e začíná nebo končí v uzlu v , říká se, že e a v spolu incidují. Počet incidujících s uzlem hran je označován jako stupeň uzlu. Pro orientované grafy se rozlišují navíc takzvané vstupní a výstupní stupně uzlů nebo in-degree d^- a out-degree d^+ . Jsou počty orientovaných hran končících, respektive začínajících v daném uzlu (Gibbons, 1985). Uzly, pro které platí, že $d^- > d^+$, nazývají se koncentrické, uzly s $d^- < d^+$ jsou excentrické.

V orientovaném grafu posloupnosti vrcholu od v_1 do v_n , kde pro každý pár uzlů existuje hrana od v_i do v_{i+1} , se říká cesta neboli sled. Cyklus je sled, jehož $v_1 = v_n$. Graf, v němž existuje cesta mezi každým v_i a v_j , $i \neq j$, je souvislý graf. (Šubrt a kol., 2015)

Eulerovskou cestou se rozumí cesta zahrnující všechny hrany v daném grafu přesně jednou. Eulerovským cyklem se nazývá eulerovská cesta, začínající a končící ve stejném uzlu grafu. (Gibbons, 1985)

Podmínky existence eulerovského cyklu v orientovaném grafu jsou následující:

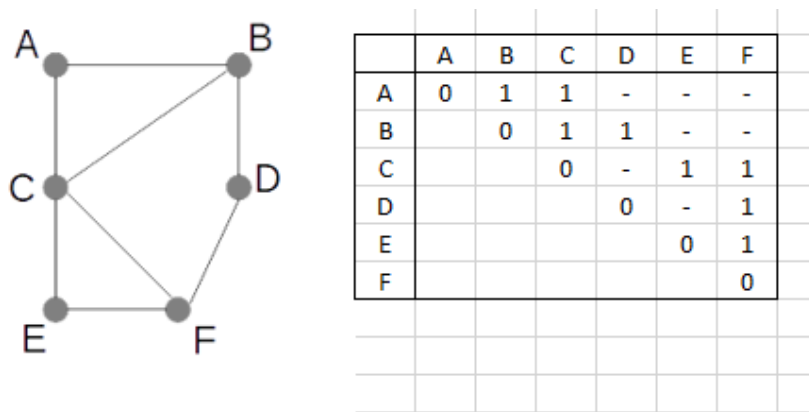
- a) Graf musí být souvislý;
- b) Pro $\forall i, i \in \langle 1, n \rangle$: $d_i^- = d_i^+$, tj. graf je takzvaně bilancovaný. (Gibbons, 1985)

Podmínky existence eulerovské cesty nebo eulerovského cyklu v neorientovaném grafu zahrnují souvislost grafu, ale liší se v požadavku k stupňům uzlů. Neorientovaný graf,

v němž existuje eulerovská cesta, musí mít buď 2 nebo 0 vrcholů s lichým stupněm. Existence eulerovského cyklu vyžaduje, aby veškeré vrcholy grafu měly sudý stupeň.

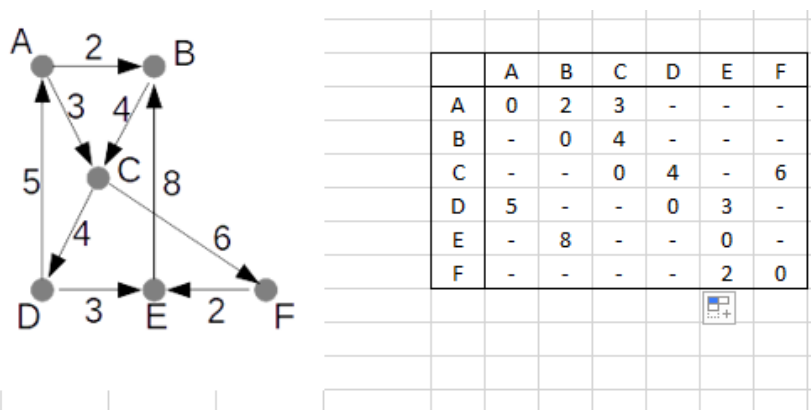
Matice sousednosti grafu W je alternativní grafickému zobrazení reprezentace grafu přes tabulkovou formu. Je čtvercovou maticí $n \times n$, kdež $n = |V|$. Řádky vyznačují výchozí uzly hran, zatímco sloupce vyznačují konečné vrcholy hran. Jednotlivé elementy matice mohou nabývat buď hodnot 0 a 1, čímž jednoduše ukazují na existenci hrany od v_i do v_j , nebo stejných hodnot jako příslušné hrany v případě ohodnoceného grafu. (Šubrt a kol., 2015)

Obrázek 1 – neohodnocený neorientovaný graf a jeho symetrická matice sousednosti

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 2 - ohodnocený orientovaný graf a jeho matice sousednosti

Zdroj: vlastní zpracování

Úplný graf je graf obsahující hranu $\{v_i, v_j\}$ pro každý pár vrcholů $i, j, i \neq j$.

3.2.2. Problém čínského listonoše

Poprvé problém čínského listonoše (Chinese Postman Problem, dále PČL, CPP) byl navržen čínským matematikem Kwanem Mei-Ko v roce 1962. V nejjednodušší formulaci

zní takto: nalézt nejkratší možnou cestu (nebo cyklus), která prochází veškerými hranami grafu. Z praktického hlediska tento problém se může vztahovat například na nalezení cesty listonoše, který musí obejít všechny ulice ve svém okrese pro doručení korespondence, odkud vlastně pochází název problému.

Obecně řečeno, PČL je NP-úplným problémem (Pearn W. L., 1994). Pro některé jednotlivé typy problému však byly nalezeny algoritmy řešení v polynomičném čase.

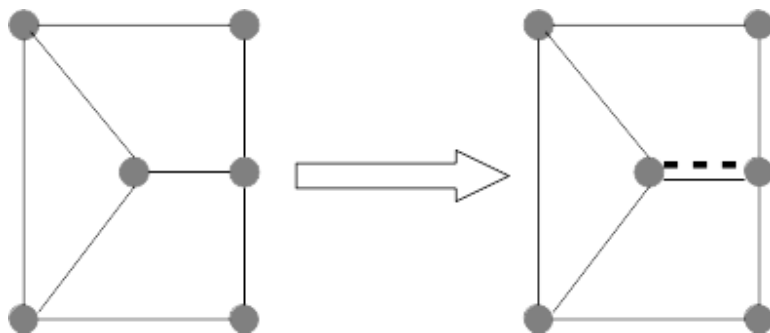
Níže uvádím základní typy problému čínského listonoše.

3.2.2.1. Neorientovaný PČL (Undirected CPP)

Neorientovaný PČL je problém čínského listonoše řešený na neorientovaném grafu. Praktickým příkladem takového problému může sloužit výše popsána situace listonoše, který musí obejít veškeré ulice v nějakém okrese. Dálo by se říct, že v takové situaci na směru pohybu po jednotlivých ulicích nezáleží. Tím pádem, reálná situace může být modelována pomocí neorientovaného grafu, jehož hrany představují jednotlivé ulice, a uzly – křižovatky.

Algoritmus nalezení cesty čínského listonoše v neorientovaném PČL spočívá v nalezení eulerovské cesty v grafu. Když graf nespĺňuje podmínky existence eulerovské cesty, tj. má více než 2 vrcholy lichého stupně, provádí se „dostavba“ doplňujících hran mezi vrcholy lichého stupně, aby jejich stupeň nabyl sudé hodnoty. Tyto doplňující hrany představují opakované procházení skutečně existujících v grafu hran a mají stejné ohodnocení. Podstata algoritmu spočívá v nalezení co nejkratší kombinace hran mezi uzly (Edmonds & Johnson, 1973). Tím pádem, součástí algoritmu je přiřazovací úloha s využitím matice nejkratších cest. Postup řešení přiřazovací úlohy a nalezení matice nejkratších cest bude popsán níže.

Obrázek 3 – „dostavba“ výchozího grafu na graf obsahující eulerovskou cestu

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Algoritmus Edmondse-Johnsona má polynomičnou výpočetní složitost $O(|V|^3)$ (Pearn W. L., 1994).

3.2.2.2. Orientovaný PČL (Oriented CPP)

Orientovaný PČL je problémem čínskeho listonoše vztaženým na orientovaný graf. Příkladem takového problému může sloužit převážná většina praktických problémů vyžadujících projížďení určitého úseku drah ve městě technikou, například, pro odvoz odpadu nebo úklid cest. Orientované hrany reprezentují tím pádem směry pohybu techniky po ulicích a obecně směr cestovního provozu. Orientovanost hran je nezbytná, například, i pro reprezentaci jednosměrných ulic.

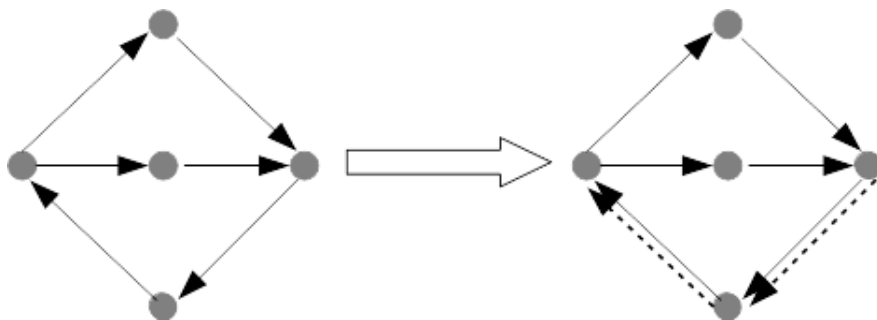
Algoritmus nalezení cyklu čínskeho listonoše (dále ČL) Edmonds-Johnsonovou metodou stejně jako u neorientovaného PČL zahrnuje nalezení eulerovské cesty v grafu nebo její „dostavbu“ doplňujícími hranami představujícími opakování průjezdu již existujících hran. Jediným rozdílem jsou podmínky existence eulerovského cyklu v daném grafu. Vzhledem k podmínce, že graf musí pro existenci cyklu ČL být bilancovaný, dostavba doplňujících cest se provádí od koncentrických uzlů k excentrickým. Charakter uzlu se vypočítává pomocí vzorce

$$\delta_i = d_i^- - d_i^+ \quad (3.1),$$

přičemž δ_i má zápornou hodnotu u excentrických uzlů a kladnou u koncentrických.

Po nalezení koncentrických a excentrických uzlů se provádí dostavba doplňujících cest stejným způsobem jako u neorientovaného PČL. (Edmonds & Johnson, 1973)

Obrázek 4 – „dostavba“ výchozího grafu na graf obsahující eulerovský cyklus

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Algoritmus Edmondse-Johnsona pro řešení orientovaného PČL má stejnou polynomičnou složitost $O(|V|^3)$ jako v případě neorientovaného PČL.

3.2.2.3. Smíšený PČL (Mixed CPP)

Smíšený PČL je problémem ČL vztaženým na smíšený graf, tj. graf, z jehož hran některé jsou orientované a některé nejsou. Prakticky by to mohlo představovat poněkud vzácnou situaci projíždění technikou polních nebo lesních cest.

Tento druh PČL je považován za problém se složitostí NP-úplný za výjimkou případů, když každý uzel v grafu má sudý stupeň. (Edmonds & Johnson, 1973; Pearn, 1994)

3.2.2.4. k-PČL (k-CPP)

K-PČL na rozdíl od výše uvedených problémů předpokládá, že vybraný úsek je obsluhován několika listonoši nebo jednotkami techniky. Za určitých podmínek je řešitelný v polynomiálním čase pomocí algoritmu Edmondse-Johnsona a metodiky používané pro problém CARP (Benavent, Campos, Corberan, & Mota, 1992), ale obecně je považován za NP-úplný problém (Pearn W. L., 1994).

3.2.2.5. Min-max k-CPP

Min-max k-PČL je jedním z několika základních podtypů k-PČL. Hlavním charakteristickým rysem tohoto problému je snaha o minimalizaci délky nejdelší z k navrhovaných tras za účelem nejrychlejšího možného procházení celého grafu. Vzhledem k samozřejmé použitelnosti výsledků je jedním z podtypů PČL nejširěji zkoumaných v odborné literatuře.

Prvním navrženým způsobem řešení tohoto problému je Frederickson-Hecht-Kimova heuristická metoda pojmenovávaná podle iniciál autorů FHK. Spočívá v rozdělení cesty ČL nalezené v daném grafu podle metodiky Edmondse-Johnsona na k částí s co nejméně se odlišujícími délkami.

Algoritmus FHK vyžaduje jako vstupy:

- 1) $R = (v_1, e_{i_1}, v_{i_2}, e_{i_2}, \dots, v_{i_m}, e_{i_m}, v_1)$ – cyklus ČL nalezený pomocí algoritmu Edmondse-Johnsona;
- 2) $L = c(R)$ – sumární ohodnocení (tj. délku) cyklu ČL;
- 3)

$$s_{max} = \frac{\max \{s(v_1, v_{ij}) + c(v_{ij}, v_{ij+1}) + s(v_{ij+1}, v_1)\}}{2} \quad (3.2),$$

tj. poloviční délku nejdelšího z nejkratších možných cyklů, začínajících v v_1 a zahrnujících jednotlivé hrany (v_{ij}, v_{ij+1}) ;

4)

$$L_j = \frac{j}{k}(L - 2s_{max}) + s_{max} \text{ pro } \forall j \in \langle 1, k \rangle \quad (3.3),$$

tj. sumární délku cesty ČL v bodech rozdělení na jednotlivé části.

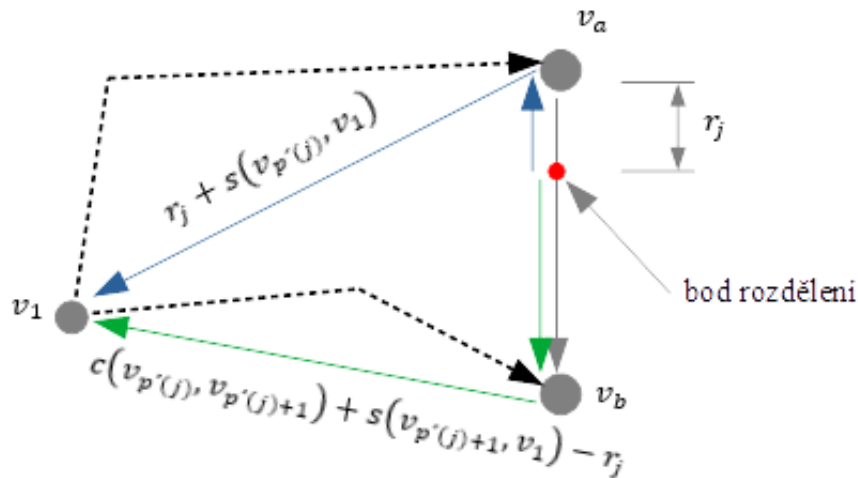
Samotný algoritmus má následující podobu:

1. Nalézt metodou Edmondse-Johnsona 1-cyklus ČL.
2. Pro $\forall j \in \langle 1, k \rangle$ najít poslední vrchol $v_{p'(j)}$ takový, že platí $c(R_{v_{p'(j)}}) \leq L_j$.
3. Ať $r_j = L_j - c(R_{v_{p'(j)}})$. Pro $\forall j \in \langle 1, k \rangle$
 - a. když $r_j + s(v_{p'(j)}, v_1) \leq c(v_{p'(j)}, v_{p'(j)+1}) + s(v_{p'(j)+1}, v_1) - r_j$, pak $v_{p(j)} = v_{p'(j)}$.
 - b. Jinak $v_{p(j)} = v_{p'(j)+1}$.
4. Sestavit nejkratší možné trasy spojením v_1 s příslušnými $v_{p(j)}$. (Frederickson, Hecht, & Kim, 1978)

Tento poněkud děsivě vypadající algoritmus je třeba vysvětlit. L_j udává polohu bodu, kde cyklus ČL by musel být rozdělen na jednotlivé trasy za ideálních podmínek. Nicméně, pravděpodobnost toho, že tento bod se bude nacházet přesně v nějakém z vrcholů, je zanedbatelná. Ergo, s velice vysokou pravděpodobností cyklus ČL by musel být rozdělen uprostřed hrany, což není v rozsahu možností matematického modelu.

Třetí krok algoritmu je tím pádem věnován zvolení vrcholů $v_{p(j)}$, kde se cyklus bude dělit na jednotlivé trasy. Předpokládejme, že optimální bod rozdělení cyklu leží mezi vrcholy v_a (obecně $v_{p'(j)}$) a v_b (obecně $v_{p'(j)+1}$) na orientované hraně (v_a, v_b) . r_j udává vzdálenost bodu rozdělení od vrcholu v_a . $r_j + s(v_{p'(j)}, v_1)$ je délka návratu z bodu rozdělení do výchozího vrcholu cyklu ČL přes v_a , $c(v_{p'(j)}, v_{p'(j)+1}) + s(v_{p'(j)+1}, v_1) - r_j$ – přes v_b . Rozdělení se provádí v tom z vrcholů, přes který vede kratší cesta zpět do v_1 .

Obrázek 5 – schématické znázornění 3. kroku algoritmu FHK

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

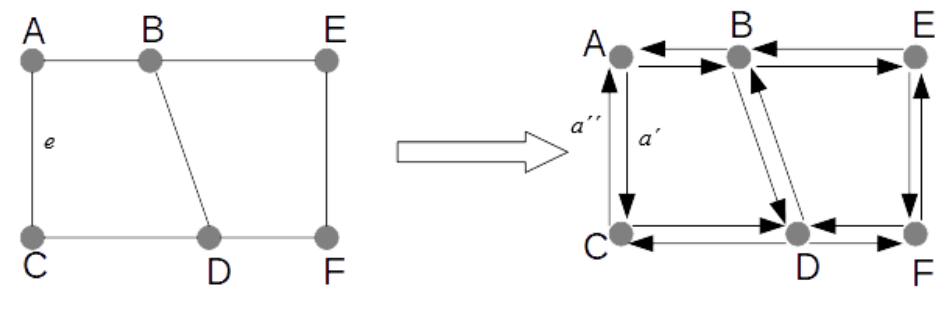
Kromě heuristického algoritmu FHK, jsou současně známy i jiné algoritmy pro řešení min-max k-CPP. Jsou to například heuristiky Augment-Merge (Ahr & Reinelt, 2002) a Cluster (ibidem).

3.2.2.6. Větrný PČL (Windy PP)

Takzvaný větrný problém ČL se vztahuje na neorientované grafy, v nichž se liší ohodnocení stejných hran při procházení různými směry. Prakticky by taková situace mohla nastat například při pohybu pěšky z kopce nebo do kopce.

Řešení tohoto typu PČL zahrnuje přepracování neorientovaného grafu G na orientovaný graf G' s příslušnými ohodnoceními orientovaných hran s ohledem na směr pohybu mezi jednotlivými vrcholy. Tím pádem, neorientovaná hrana e se převádí na orientované hrany a' a a'' .

Obrázek 6 - přeměna G na G' pro účely řešení WPP

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Tento typ problému ČL je řešitelný v polynomičtém čase jenom v případě, když pro každou kružnici C v G cykly C' a C'' mají stejné sumární ohodnocení. V tomto případě ohodnocení neorientované hrany $w(e)$ je rovné $\frac{1}{2}(w(a') + w(a''))$ a problém je dále řešen algoritmem Edmondse-Johnsona pro neorientované grafy. V opačném případě větrný PČL má složitost NP-těžký. (Guan, 1984)

3.2.2.7. Hierarchický PČL (Hierarchical CPP)

Hierarchický PČL rozděluje hrany grafu na třídy (clustery) podle jejich priority tak, že žádná hrana z méně prioritní třídy nesmí být procházena dříve než hrany z třídy více prioritní. Prakticky se uplatňuje v některých úlohách plánování techniky pro údržbu ulic a pro určení správného způsobu řezu u autogenního řezání (Ghiani & Improta, 2000).

Obecně hierarchický PČL je NP-těžký, ale pro případ, když clusterly se procházejí úplně před začátkem nového clusteru a jsou spojené, existuje algoritmus se složitostí $O(p^3|V|^3)$, kdež p je počet clusterů neboli tříd priority (Ghiani & Improta, 2000).

3.2.2.8. Kapacitně omezený PČL (CCPP/CARP)

Kapacitně omezený PČL (Capacitated CPP) předpokládá, že každá hrana grafu má požadavek $q(e_i)$ a obsluhující jednotka má konečnou kapacitu zdroje pro uspokojení těchto požadavků W . Cílem úlohy je tím pádem najít kombinací cyklů R_j , jejichž sumární délka je minimální a pro které platí, že $\sum q(e_i) \leq W$ pro $e_i \in R_j$. Prakticky tato úloha modeluje například pohyb auta myjícího vozovky s omezenou kapacitou tanku na vodu. $q(e_i)$ v tomto případě je množství vody potřebné pro umytí části ulice e_i , zatímco W vyznačuje celkový objem tanku.

Heuristický algoritmus pro řešení CCPP zahrnuje následující kroky:

1. Sestavit separátní cyklus R_i pro obsluhování každé hrany e_i v daném grafu.
2. Začínaje nejdelším R_i prozkoumat možnost obsluhování jednotlivých e_i z kratších cyklů delšími cykly.
3. Prozkoumat možnost dalšího spojení cyklů s ohledem na kapacitní a jiné požadavky. Spojit dva cykly s nejlepšími důsledky spojení.
4. Opakovat krok 3, dokud je možné. (Golden & Wong, 1981)

Konkrétnější, ale poněkud složitější heuristický algoritmus pro řešení CCPP je uveden v článku „The Optimum Traversal of a Graph“ (Christofides, 1973). Zahrnuje

nalezení matice nejmenších spotřeb $\mathbf{Q} = [q_{ij}]$ pomocí Floyd-Warshallova algoritmu (viz níže) a iterativní odstranění nalezených cyklů z grafu.

Kapacitní problém ČL má výpočetní složitost NP-těžký. (Golden & Wong, 1981)

3.2.2.9 Vesnický PČL (Rural PP)

Vesnický PČL je specifickým druhem PČL vyžadujícím nalezení nejkratšího způsobu procházení jenom některých hran v neorientovaném grafu nebo několika oddělených komponent nesouvislého neorientovaného grafu. Typickým použitím tohoto problému pro reálný úkol je, podle názvu, plánování cest vně měst a ve vesnických oblastech.

Algoritmus řešení vesnického PČL zahrnuje následující kroky:

1. Transformace výchozího grafu \mathbf{G} obsahujícího jenom nezbytné hrany e_n na úplný graf $\mathbf{G}_u = (V, E_n \cup E_d)$, kdež E_d je množina dodaných hran.
2. Zjednodušení \mathbf{G}_u odstraněním hran (i, j) z E_d , když
 - a. $c_{ij} = c_{ik} + c_{kj}$ pro libovolné k ;
 - b. Hrany stejné délky spojující stejné komponenty obsahující e_n .
3. Transformace \mathbf{G} na graf \mathbf{G}_c , kdež jednotlivé oddělené komponenty grafu jsou přijaté za uzly.
4. Nalezení kostry \mathbf{G}_T grafu \mathbf{G}_c například Kruskalovým algoritmem. $\mathbf{G}_T = (V, E_T)$.
5. Řešení PČL pro neorientované grafy na grafu $\mathbf{G} \cup E_T$. (Pearn & Wu, 1995)

Vesnický problém ČL má výpočetní složitost NP-těžký. (Pearn & Wu, 1995)

3.2.3. Floyd-Warshallův algoritmus pro nalezení nejkratších cest

V rámci výše uvedených metod (zejména metodiky řešení PČL podle Edmondse-Johnsona a heuristiky FHK) se několikrát vyžadovalo nalezení nejkratší možné cesty mezi jednotlivými páry vrcholů. Pro vrcholy nacházející se v grafu blízko sebe nebo spojené jedinou cestou je tato úloha triviální, ale pro větší grafy s rozvětvenými složitými cestami se potřebuje způsob spočítat nejkratší cesty algoritmicky a se společným výstupem, preferenčně v maticové formě. Floyd-Warshallův algoritmus (dále F-W algoritmus) odpovídá všem těmto požadavkům.

Princip F-W algoritmu se tkví v iterativním nahrazení výchozích délek cesty v matici sousednosti \mathbf{A} kratší délkou cesty (viz dále). F-W algoritmus je použitelný pro veškeré grafy

neobsahující cykly se záporným sumárním ohodnocením hran. Vyžaduje jako vstup matici sousednosti A grafu G . $a_{ij} = 0$ pro $i = j$. Neexistujícím hranám (i, j) se přiřazuje ohodnocení $Z \gg \max(a_{ij})$.

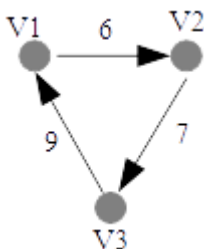
Postup algoritmu je následující:

1. $A_G^0 = A_G$.
2. Pro $i, j, k = (1, 2, 3, \dots, n)$ $a_{ij}^k = \min(\{a_{ij}^{k-1}; a_{ik}^{k-1} + a_{kj}^{k-1}\})$.
3. Opakovat krok 2 do dostání výsledné matice A_G^n . (Floyd, 1962)

Vlastní podstata prováděné ve kroku 2 operace se spočívá v pokusu zkrátit skutečnou cestu (i, j) přes k -tý vrchol a uložit výsledek do matice v případě, když zkrátit cestu se povedlo.

Zkusíme vysvětlit postup algoritmu na jednoduchém příkladu grafu Y z obrázku 7.

Obrázek 7 - graf Y

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Výchozí matice sousednosti $A_Y^0 = \begin{matrix} & & 0 & 6 & 100 \\ 100 & & 0 & 7 & \\ & 9 & 100 & 0 & \end{matrix}$. Pro $k = 1$ zkusíme zkrátit

nějakou z cest. Srovnáme a_{ij} a $a_{ik} + a_{kj}$ pro $i, j = (1, 2, 3)$.

Tabulka 1 – výpočty pro 1. iteraci algoritmu F-W

k	i	j	a_{ij}	$a_{ik} + a_{kj}$
1	1	1	0	0
		2	6	100
		3	100	100
	2	1	100	100
		2	0	0
		3	7	200
	3	1	9	9
		2	100	15
		3	0	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Lze pozorovat, že procházením uzlu v_1 se povedlo zkrátit cestu (v_3, v_2) . Novou hodnotu přiřadíme a_{32}^1 , po čemž nalezneme upravenou matici sousednosti A_Y^1 . Zopakujeme algoritmus pro $k = \{2, 3\}$ a nalezneme následující upravené matice:

$$A_Y^1 = \begin{pmatrix} 0 & 6 & 100 \\ 100 & 0 & 7 \\ 9 & 15 & 0 \end{pmatrix} \quad A_Y^2 = \begin{pmatrix} 0 & 6 & 100 \\ 13 & 0 & 7 \\ 9 & 15 & 0 \end{pmatrix} \quad A_Y^3 = \begin{pmatrix} 0 & 6 & 16 \\ 13 & 0 & 7 \\ 9 & 15 & 0 \end{pmatrix}$$

Výsledná matice A_Y^3 udává délky nejkratších cest mezi jednotlivými hranami grafu G . Úplně analogickým postupem by mohla být vytvořena matice požadavků Q potřebná pro řešení kapacitního problému ČL.

F-W algoritmus má výpočetní složitost $O(|V|^3)$. Pro grafy s větším počtem vrcholů vhodnější než ruční přepočítání metodikou je použití specializovaného programu, který by mohl uskutečnit zpracování automaticky. Pseudokód takového programu je uveden v učebnici *Algorithmic Graph Theory* (Gibbons, 1985) na straně 20:

```

1 Initialise  $W_0$ 
2 For  $k = 1$  to  $n$  do
3   For  $i = 1$  to  $n$  do
4     For  $j = 1$  to  $n$  do
5        $W_k[i, j] := \min((W_{k-1}[i, k] + W_{k-1}[j, k]); W_{k-1}[i, j])$ 
6 Output  $W_n$ .
```

Skutečně napsaný na základě tohoto pseudokódu program bude uveden v kapitole 4.2.1. Nalezení 1-cyklu čínského listonošev praktické části dané práce.

3.2.4. Přiřazovací úloha

Přiřazovací úloha je typem distribuční úlohy věnovaným nalezení optimálního způsobu párování prvků ze dvou různých množin. Příkladem přiřazovací úlohy může být úkol přiřazení pracovníka ke pracovišti, distribučního místa k odběrateli nebo zdrojů k výrobkům za maximalizace výkonů nebo minimalizace nákladů. (Šubrt a kol., 2015)

V učebnici *Ekonomicko-matematické metody* (Šubrt a kol., 2015) matematický model přiřazovací úlohy je zadán jako

$$z = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n c_{ij} x_{ij} \rightarrow MIN \quad (3.4)$$

za podmínek

$$\sum_{j=1}^n x_{ij} = 1 \quad i = 1, 2, 3, \dots, n \quad (3.5)$$

$$\sum_{i=1}^n x_{ij} = 1 \quad j = 1, 2, 3, \dots, n \quad (3.6)$$

$$x_{ij} \in \{0; 1\} \quad i = 1, 2, 3, \dots, n; j = 1, 2, 3, \dots, n \quad (3.7).$$

To znamená, že v tabulce hodnot c_{ij} musíme vybrat jednu hodnotu c_{ij} v každém řádku a v každém sloupci tak, aby jejich součet byl minimální.

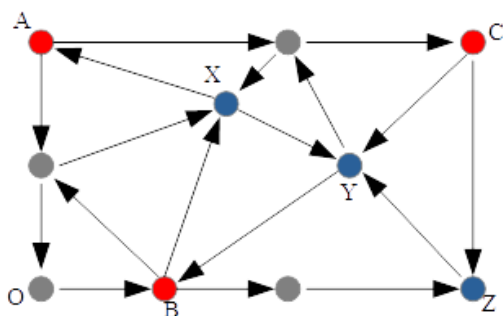
V rámci metody Edmondse-Johnsona pro řešení problému čínského listonoše přiřazovací úloha určuje nejkratší možnou kombinaci hran nezbytnou pro dostavbu grafu na graf obsahující eulerovský cyklus (nebo eulerovskou cestu). Přiřazování probíhá mezi koncentrickými a excentrickými vrcholy ve případě orientovaného grafu nebo mezi vrcholy lichého stupně ve případě grafu orientovaného. Příslušné hodnoty c_{ij} pro daný matematický model jsou rovny odpovídajícím hodnotám s_{ij} , kdež \mathbf{S} je matice nejkratších cest vytvořená pomocí F-W algoritmu.

Řešení přiřazovací úlohy probíhá takzvanou maďarskou metodou zahrnující následující kroky:

1. Primární redukce.
2. Nalezení nezávislých nul.
3. Test optimality.
4. Případná sekundární redukce po nesplnění testu optimality.

Ukážeme postup maďarské metody na příkladu grafu **H**.

Obrázek 8 - graf **H**

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Cílem je nalezení nejkratší kombinace cest od koncentrických vrcholů $V_K = \{X, Y, Z\}$ do excentrických vrcholů $V_E = \{A, B, C\}$. Předpokládejme, že máme pro H matici S vytvořenou. Příslušná matice hodnot $C = [c_{ij}]$ má následující tvar:

Tabulka 2 – výchozí matice C s nejkratšími cestami od v_i do v_j

	A	B	C
X	25	54	60
Y	54	33	39
Z	82	61	67

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Primární redukce zahrnuje řádkovou a sloupcovou redukci. Obě tyto metody spočívají v odečtení minimální hodnoty v řádku nebo sloupci ode všech hodnot v řádku nebo sloupci. Na pořadí provedení řádkové a sloupcové redukce v rámci primární redukci výsledek nezáleží.

Tabulka 3 – primární redukce matice C na matici C_i

ŘÁDKOVÁ REDUKCE				SLOUPCOVÁ REDUKCE			
	A	B	C		A	B	C
X	0	29	35	X	0	29	29
Y	21	0	6	Y	21	0	0
Z	21	0	6	Z	21	0	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Dalším krokem algoritmu je nalezení tzv. nezávislých nul. Nezávislé nuly se dělí na silně a slabě nezávislé. Silně nezávislé nuly jsou nuly obsažené v tabulce po primární redukci, které jsou jedinými nulami ve svém řádku i sloupci zároveň. Slabě nezávislé nuly jsou nuly, které jsou jedinými nulami buď ve svém řádku nebo ve svém sloupci. Silně nezávislé nuly se určují před slabými.

Silně nezávislá nula v matici C_i je jedna – c_{11} . To znamená, že musíme zvolit kombinaci cest $X \rightarrow A$. Přeškrtneme tzv. krycí čarou buď řádek nebo sloupec, kde se nachází silně nezávislá nula:

Tabulka 4 – C_i po dosažení krycí čáry

ŘÁDKOVÁ RED.			
	A	B	C
X	0	29	29
Y	21	0	0
Z	21	0	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Poté potřebujeme vybrat kombinace mezi $\{Y; Z\}$ a $\{B; C\}$. Je patrné, že C_i obsahuje nuly na místech odpovídajících všem možným kombinacím těchto vrcholů, tj. úloha je degenerovaná. To znamená, že kombinaci můžeme vybrat libovolným způsobem. Pro účely řešení daného příkladu přiřadíme hodnotu 1 elementům matice x_{11}, x_{22} a x_{33} . Výsledná hodnota účelové funkce se tím pádem bude rovnat $x_{11} * c_{11} + x_{22} * c_{22} + x_{33} * c_{33} = 125$.

V případě, když nebyly nalezeny žádné silně ani slabě nezávislé nuly nebo nepodařilo se nalézt množinu z n nezávislých nul, provádí se tzv. sekundární redukce. V upravené matici zkusíme pokryt krycími čarami veškeré nuly:

Tabulka 5 – začátek sekundární redukce pro matici R

	W	X	Y	Z
A	0	18	34	0
B	22	0	0	42
C	0	16	26	0
D	0	31	29	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Během sekundární redukce se hodnota nejmenšího nepokrytého elementu matice odečítá od všech nepokrytých elementů a přičítá ke všem elementům pokrytým dvakrát. Po sekundární redukci matice z tabulky 5 bude mít následující tvar:

Tabulka 6 – matice R po sekundární redukci

	W	X	Y	Z
A	0	2	18	0
B	38	0	0	58
C	0	0	10	0
D	0	15	29	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Matice **R** po sekundární redukci obsahuje množinu z n nezávislých nul. Další sekundární redukce není potřebná.

4. Vlastní práce

4.1. Charakteristika podniku

Pro řešení problém čínského listonoše byl zvolen městský státní podnik „GBU Avtomobilnye Dorogi“ podřízený úřadu bydlení a komunálních služeb města Moskvy. Podle firemní webové stránky (GBU "Avtomobilnye dorogi", 2021) podnik byl uznán jako největší společnost svého druhu v Evropě v roce 2018. Hlavním úkolem podniku je zajištění údržby, úklidu a adekvátního zařízení cest a silnic města.

Součástí těchto úloh je zimní úklid silnic běžně a po sněžení. Podle podnikového řádu hlavním úkolem zimní údržby je odstranění a prevence výskytu sněhu a ledu na vozovce.

Celkový vozový park podle webové stránky firmy (GBU "Avtomobilnye dorogi", 2021) činí 6500 jednotek techniky. To zahrnuje speciální techniku pro čištění tras v zimě a v létě, techniku pro zpracování vozovky reagenty proti námraze, tzv. kombinovanou techniku s nástroji pro čištění tras i zpracování reagenty, speciální techniku pro údržbu chodníků a nákladní auta pro odvoz sněhu z bočních částí vozovky po vlastním úklidu cest. Podle řádu podniku jsou tyto vozy vybaveny:

- A. Navigačními prostředky pracujícími ve spojení se systémem GLONASS (alternativním systémem pro GPS vyvinutým v Rusku) s povinnou možností telemetrického předávání dat do automatického řídicího a informačního systému pro kontrolu cesty auta;
- B. Dle možnosti snímači úrovně paliva ve vozu;
- C. Dle možnosti snímači funkce doplňujících zařízení pro čištění sněhu.

4.1.1. Podnikové požadavky

Řád podniku ukládá časové limity pro vykonání prací, které činí 5 hodin od začátku sněžení pro zpracování vozovky reagenty působícími proti námraze, 5 hodin od ukončení sněžení pro práce spojené s odstraněním sněhu a námrazy a 16 hodin pro výsledné formování sněhových valů pro jejich následný odvoz. V případě prodlouženého sněžení odstranění sněhu a námrazy se provádí jednou na každé 5 cm sněhu.

Preferencí podniku je stále množství tras techniky na vybraném úseku drah, což znamená preferované rozdělení tohoto úseku na tři trasy. Samozřejmostí je i požadavek

podniku o maximální možné zkrácení délky tras pro minimalizaci používaného množství pohonných hmot.

Z těchto požadavků plyne, že řešený v rámci této práce problém lze klasifikovat jako min-max k-CPP.

4.2. Řešený problém čínského listonoše

Problém čínského listonoše řešený v rámci této práce se tkví v návržení plánu tras pro úsek drah (dále nazývaný podle firemní zkratky ODCh) ve středu města Moskvy pomocí vybraných optimalizačních metod.

Obsluhovaný úsek drah je zadán pomocí podnikového technického schématu a je z větší části tvořen tzv. „kremlovským kruhem“, tj. kruhem ulic nejbližším ke Kremlu a geografickému středu města. Součástí úseku mimo vlastně kremlovský kruh jsou ulice Tverská, Vozdviženka a Znamenka, Puškinské, Maněžné a Nové náměstí, Velký kamenný most a parkoviště před Velkým divadlem.

Obrázek 9 – Podnikové technologické schéma úklidu ODCh v zimní období

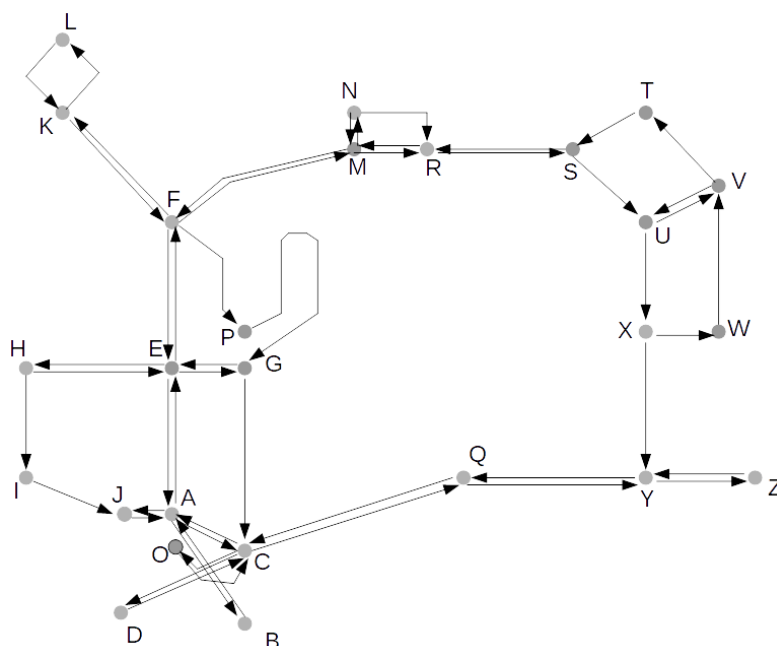
Zdroj: GBU „Avtomobilnye Dorogi“

Tabulka 7 – skutečné polohy a zeměpisné souřadnice vrcholů grafu G

Vrchol	Skutečná poloha	Souřadnice
O	Parkoviště podniku pod Velkým kamenným mostem	55.747924, 37.611848
A	Křižovatka ulice Znamenka a Borovického náměstí	55.749129, 37.608662
B	Konečný bod úklidu Velkého kamenného mostu	55.746840, 37.612058
C	Křižovatka ulice Maněžnaja a Kremlovského nábřeží	55.747757, 37.612505
D	Křižovatka Prečistěnského nábřeží a ulice Lenivka	55.746457, 37.609937
E	Křižovatka ulic Vozdviženka a Mochovaja	55.752402, 37.610838
F	Křižovatka ulic Tverskaja, Mochovaja a Ochotnyj Rjad	55.756889, 37.615101
G	Sapožkovské náměstí	55.752372, 37.612416
H	Křižovatka ulice Vozdviženka a Arbatského náměstí	55.752944, 37.601309
I	Křižovatka ulice Znamenka a Gogolevského bulváru	55.751046, 37.600624
J	Křižovatka ulice Znamenka a Borovického náměstí	55.749149, 37.608779
K	Křižovatka ulice Tverskaja a Tverského bulváru	55.764624, 37.605627
L	Křižovatka ulice Malaja Dmitrovka a Puškinského náměstí	55.766395, 37.606595
M	Křižovatka ulic Ochotnyj Rjad a Teatralnyj Projezd	55.758545, 37.618405
N	Konečný bod parkoviště před Velkým divadlem	55.759543, 37.618134
P	Křižovatka Maněžného náměstí a ulice Maněžnaja	55.754287, 37.613195
Q	Průsek Kremlovského nábřeží a středu Velkého Moskvoreckého mostu	55.749714, 37.624314
R	Křižovatka Teatralního náměstí a ulice Teatralnyj Projezd	55.758816, 37.620049
S	Křižovatka Lubjanského náměstí a ulice Lubjanskyj Projezd	55.759633, 37.625769
T	Křižovatka Lubjanského náměstí a ulice Lubjanskyj Projezd	55.760271, 37.626713
U	Křižovatka Starého náměstí a náměstí Iljinskije Vorota	55.756589, 37.630053
V	Křižovatka ulic Lubjanskyj Projezd a Marosejka	55.757160, 37.631470
W	Křižovatka Slavjanského náměstí a ulice Soljanskij Projezd	55.753795, 37.634819
X	Křižovatka Slavjanského náměstí a ulice Kitajgorodskij Projezd	55.753410, 37.633474
Y	Křižovatka ulice Kitajgorodskij Projezd a Moskvoreckého nábřeží	55.749586, 37.632210
Z	Křižovatka Moskvoreckého a Ustjinského nábřeží	55.747514, 37.639994

Zdroj: vlastní zpracování pomocí [http:// maps.google.com](http://maps.google.com)

Obrázek 11 - graf G

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Pomocí servisu Google Maps v programu MS Excel byla sestavena matice sousednosti W s ohodnocením jednotlivých hran grafu představujícím vzdálenosti od sebe bodů odpovídajících jednotlivým uzlům grafu G . Váhy jsou dány v metrech a zaokrouhleny na nejbližší pětinu metru. Skutečně neexistujícím hranám podle metodiky doporučené v učebnici Algorithmic Graph Theory (Gibbons, 1985) byla přidělena váha 1000000 metru, která kvůli vlastnostem zobrazení v programu je v tabulce znázorněna jako „#####“.

Tabulka 8 – matice sousednosti W s váhami hran grafu G , m

w	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	O	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	
1	O	0	#####	35	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
2	A	#####	0	490	150	#####	475	#####	#####	#####	#####	140	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
3	B	#####	490	0	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
4	C	35	150	#####	0	215	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
5	D	#####	#####	#####	210	0	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
6	E	#####	485	#####	#####	#####	0	585	90	585	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
7	F	#####	#####	#####	#####	#####	585	0	#####	#####	#####	#####	1040	#####	295	#####	360	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
8	G	#####	#####	#####	535	#####	70	#####	0	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
9	H	#####	#####	#####	0	#####	590	#####	#####	0	220	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
10	I	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	0	550	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
11	J	#####	140	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	0	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
12	K	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	0	265	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
13	L	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	0	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
14	M	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	0	110	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
15	N	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
16	P	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
17	Q	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	495
18	R	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
19	S	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
20	T	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
21	U	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
22	V	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
23	W	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
24	X	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
25	Y	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####
26	Z	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel pomocí <http://maps.google.com>

4.2.1. Nalezení 1-cyklu čínského listonoše

Použitá v rámci této práce heuristická metodika Frederickson-Hecht-Kim (dále FHK) věnovaná řešení k -problému čínského listonoše zahrnuje jako první krok nalezení 1-cyklu čínského listonoše a jeho následné rozdělení na k částí. Algoritmus nalezení cyklu čínského listonoše je popsán v kapitole 3.2.2.2. Orientovaný PČL (Oriented CPP)

Prvním krokem nalezení cesty čínského listonoše je tvorba matice nejkratších cest mezi jednotlivými vrcholy. V kapitole 3.2.3. Floyd-Warshallův algoritmus pro nalezení nejkratších cest jíž byl uveden pseudokód z učebnice *Algorithmic Graph Theory* (Gibbons, 1985), na jehož základě byl napsán kód pro splnění tohoto algoritmu v programovacím jazyce Pascal.

Vzhledem k potřebě definovat pro algoritmus matici \mathbf{W} s rozměry 26×26 se vyžadoval pomocný program pro sestavení její šablony. Níže následuje kód tohoto programu v jazyce Pascal:

```
program defw(output);
var
  i, j : integer;

begin
  for i:=1 to 26 do
    begin
      for j:=1 to 26 do
        begin
          write('w[');
          write(i);
          write(', ');
          write(j);
          write('] := ');
          if i = j then
            write('0')
          else
            write('1000000');
          writeln(';');
        end;
      end;
    end;
end.
```

Výsledná šablona definuje dvojrozměrné pole \mathbf{W} s rozměry 26×26 , které obsahuje nuly na hlavní diagonále. Ostatní buňky tohoto pole jsou obsazeny hodnotou 1000000. Odpovídající vahám hran grafu hodnoty byly do šablony dosazovány ručně.

Po dosažení souvisejících hodnot vah do pole **W** pseudokód je přepracován na kód v jazyce Pascal:

```
Program weightmatrix(output);

var
  w : Array [1..26, 1..26] of integer;
  n, k, i, j, prev, prsum : integer;

begin
  n:=26;
  w[1,1] := 0;
  w[1,2] := 1000000;
  w[1,3] := 1000000;
  w[1,4] := 35;
  w[1,5] := 1000000;
  [...]
  w[26,21] := 1000000;
  w[26,22] := 1000000;
  w[26,23] := 1000000;
  w[26,24] := 1000000;
  w[26,25] := 530;
  w[26,26] := 0;

  for k:=1 to n+1 do
    begin
      for i:=1 to n do
        begin
          writeln('');
          for j:=1 to n do
            begin
              write(w[i, j]);
              write(' ');
              prev := w[i, j];
              prsum := w[i, k] + w[k, j];
              if prev <= prsum then
                w[i, j] := prev
              else
                w[i, j] := prsum;
            end;
          end;
          writeln('');
        end;
      end;
    end.
end.
```

Výsledkem provedení tohoto algoritmu je matice nejkratších cest **S** vyžadovaná mimo jiné i pro heuristiku FHK. Po převedení do tabulkové formy v programu MS Excel má následující tvar:

Tabulka 9 – matice nejkratších cest S

s	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	O	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
1 O	0	185	675	35	250	660	1245	750	1245	1465	325	2285	2550	1540	1650	1605	810	1635	2005	2960	2430	2530	2965	2870	1305	1835
2 A	185	0	490	150	365	475	1060	565	1060	1280	140	2100	2365	1355	1465	1420	925	1450	1820	2775	2245	2345	2780	2685	1420	1950
3 B	675	490	0	640	855	965	1550	1055	1550	1770	630	2590	2855	1845	1955	1910	1415	1940	2310	3265	2735	2835	3270	3175	1910	2440
4 C	35	150	640	0	215	625	1210	715	1210	1430	290	2250	2515	1505	1615	1570	775	1600	1970	2925	2395	2495	2930	2835	1270	1800
5 D	245	360	850	210	0	835	1420	925	1420	1640	500	2460	2725	1715	1825	1780	985	1810	2180	3135	2605	2705	3140	3045	1480	2010
6 E	660	485	975	625	840	0	585	90	585	805	625	1625	1890	880	990	945	1400	975	1345	2300	1770	1870	2305	2210	1895	2425
7 F	1130	1070	1560	1095	1310	585	0	560	1170	1390	1210	1040	1305	295	405	360	1870	390	760	1715	1185	1285	1720	1625	2060	2590
8 G	570	555	1045	535	750	70	655	0	655	875	695	1695	1960	950	1060	1015	1310	1045	1415	2370	1840	1940	2375	2280	1805	2335
9 H	1095	910	1400	1060	1275	590	1175	680	0	220	770	2215	2480	1470	1580	1535	1835	1565	1935	2890	2360	2460	2895	2800	2330	2860
10 I	875	690	1180	840	1055	1165	1750	1255	1750	0	550	2790	3055	2045	2155	2110	1615	2140	2510	3465	2935	3035	3470	3375	2110	2640
11 J	325	140	630	290	505	615	1200	705	1200	1420	0	2240	2505	1495	1605	1560	1065	1590	1960	2915	2385	2485	2920	2825	1560	2090
12 K	2170	2110	2600	2135	2350	1625	1040	1600	2210	2430	2250	0	265	1335	1445	1400	2910	1430	1800	2755	2225	2325	2760	2665	3100	3630
13 L	2460	2400	2890	2425	2640	1915	1330	1890	2500	2720	2540	290	0	1625	1735	1690	3200	1720	2090	3045	2515	2615	3050	2955	3390	3920
14 M	1425	1365	1855	1390	1605	880	295	855	1465	1685	1505	1335	1600	0	110	655	2165	95	465	1420	890	990	1425	1330	1765	2295
15 N	1525	1465	1955	1490	1705	980	395	955	1565	1785	1605	1435	1700	100	0	755	2265	185	555	1510	980	1080	1515	1420	1855	2385
16 P	770	755	1245	735	950	270	855	200	855	1075	895	1895	2160	1150	1260	0	1510	1245	1615	2570	2040	2140	2575	2480	2005	2535
17 Q	810	925	1415	775	990	1400	1985	1490	1985	2205	1065	3025	3290	2280	2390	2345	0	2375	2745	3700	3170	3270	3705	3610	495	1025
18 R	1520	1460	1950	1485	1700	975	390	950	1560	1780	1600	1430	1695	95	205	750	2165	0	370	1325	795	895	1330	1235	1670	2200
19 S	1890	1830	2320	1855	2070	1345	760	1320	1930	2150	1970	1800	2065	465	575	1120	1795	370	0	955	425	525	960	865	1300	1830
20 T	2000	1940	2430	1965	2180	1455	870	1430	2040	2260	2080	1910	2175	575	685	1230	1905	480	110	0	535	635	1070	975	1410	1940
21 U	2180	2295	2785	2145	2360	1985	1400	1960	2570	2790	2435	2440	2705	1105	1215	1760	1370	1010	640	530	0	100	535	440	875	1405
22 V	2280	2370	2860	2245	2460	1885	1300	1860	2470	2690	2510	2340	2605	1005	1115	1660	1470	910	540	430	100	0	635	540	975	1505
23 W	2715	2805	3295	2680	2895	2320	1735	2295	2905	3125	2945	2775	3040	1440	1550	2095	1905	1345	975	865	535	435	0	975	1410	1940
24 X	1740	1855	2345	1705	1920	2330	1830	2390	2915	3135	1995	2870	3135	1535	1645	2190	930	1440	1070	960	630	530	95	0	435	965
25 Y	1305	1420	1910	1270	1485	1895	2480	1985	2480	2700	1560	3520	3785	2775	2885	2840	495	2870	3240	4195	3665	3765	4200	4105	0	530
26 Z	1835	1950	2440	1800	2015	2425	3010	2515	3010	3230	2090	4050	4315	3305	3415	3370	1025	3400	3770	4725	4195	4295	4730	4635	530	0

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Následujícím krokem algoritmu je nalezení v grafu G koncentrických a excentrických uzlů. Docílit toho se dá analýzou matice sousednosti W , v níž počet hodnot mezi 0 a 1000000 v i -tém sloupci reprezentuje vstupní stupeň vrcholu i , označenou jako d_i^- , zatímco počet takových hodnot v i -tém řádku reprezentuje pro daný vrchol jeho výstupní stupeň, d_i^+ . Rozdílem těchto hodnot vypočteme hodnotu δ_i , která bude kladná pro excentrické vrcholy a záporná pro koncentrické.

Tabulka 10 – vstupní stupně, výstupní stupně a δ_i jednotlivých uzlů

i	Vrchol	d_i^-	d_i^+	δ_i	i	Vrchol	d_i^-	d_i^+	δ_i	i	Vrchol	d_i^-	d_i^+	δ_i
1	O	1	1	0										
2	A	4	4	0										
3	B	1	1	0										
4	C	4	5	-1										
5	D	1	1	0										
6	E	4	4	0										
7	F	4	3	1										
8	G	2	2	0										
9	H	2	1	1										
10	I	1	1	0										
11	J	1	2	-1										
12	K	2	2	0										
13	L	1	1	0										
14	M	3	3	0										
15	N	2	1	1										
16	P	1	1	0										
17	Q	2	2	0										
18	R	2	3	-1										
19	S	2	2	0										
20	T	1	1	0										
21	U	2	2	0										
22	V	2	2	0										
23	W	1	1	0										
24	X	2	1	1										
25	Y	2	3	-1										
26	Z	1	1	0										

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka 10 udává koncentrické vrcholy C, J, R a Y a excentrické vrcholy F, H, N a X. Řešení přiřazovací úlohy nalezení nejkratší možné kombinace cest z koncentrických do

excentrických vrcholů je následujícím krokem v algoritmu Edmondse-Johnsona. Využitím hodnot z matice **S** vytvoříme počáteční tabulku pro řešení této úlohy maďarskou metodou.

Tabulka 11 – počáteční tabulka pro řešení přiřazovací úlohy maďarskou metodou

	F	H	N	X
C	1210	1210	1615	2835
J	1200	1200	1605	2825
R	390	1560	205	1235
Y	2480	2480	2885	4105

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Provedení řádkové redukce vyžaduje odečtení nejmenší hodnoty v řádku od všech hodnot v daném řádku. Po řádkové redukci tabulka má následující tvar:

Tabulka 12 – tabulka 11 po provedení řádkové redukce

	F	H	N	X
C	0	0	405	1625
J	0	0	405	1625
R	185	1355	0	1030
Y	0	0	405	1625

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Analogickým způsobem se provádí sloupcová redukce, po čemž se považuje za provedenou i redukce primární.

Tabulka 13 – tabulka 11 po provedení primární redukce s krycími čáry

	F	H	N	X
C	0	0	405	595
J	0	0	405	595
R	185	1355	0	0
Y	0	0	405	595

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka 11 vyžaduje použití jenom tří krycích čar a neobsahuje množinu z n nezávislých nul. Potřebuje se provedení sekundární redukce.

Tabulka 14 – tabulka 13 po provedení sekundární redukce

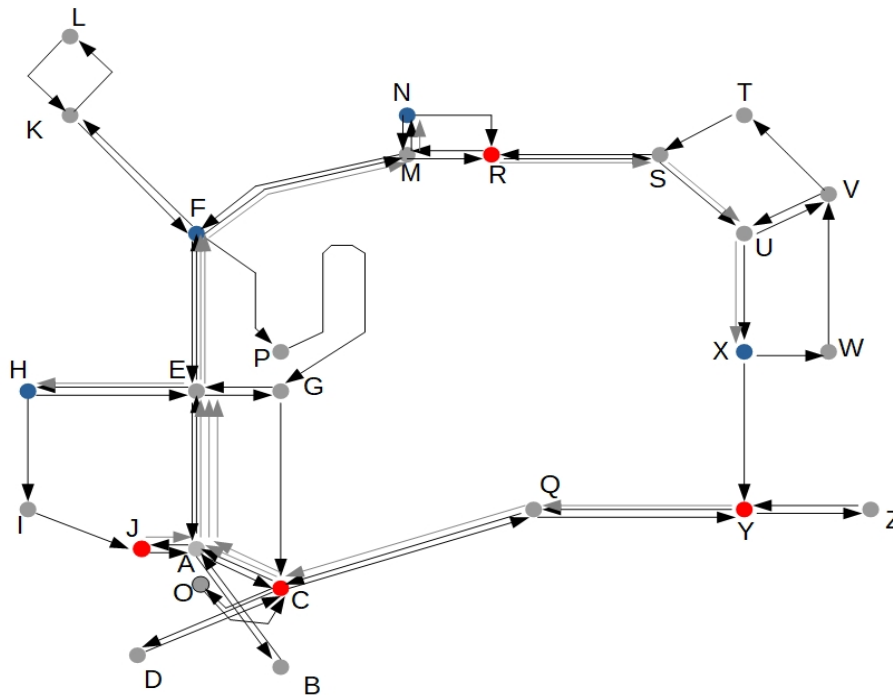
	F	H	N	X
C	0	0	0	190
J	0	0	0	190
R	580	1750	0	0
Y	0	0	0	190

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Po provedení sekundární redukce tabulka obsahuje jednu slabě nezávislou nulu, odpovídající orientované cestě $R \rightarrow X$. Po vynechání R a X z řešení je zřejmé, že úloha je degenerovaná a ostatní uzly mohou být spojeny v libovolné kombinaci. Pro účely práce byly

vybrány spojení $J \rightarrow F$, $C \rightarrow H$ a $Y \rightarrow N$. Korespondující řešení přiřazovací úlohy cesty byly dostaveny v grafu G . Následující graf G' má všechny vrcholy stupně 0, čímž splňuje podmínky existence Eulerovského cyklu a tím i cyklu čínského listonoše.

Obrázek 12 – graf G' obsahující Eulerovský cyklus

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Nalezení samotného cyklu čínského listonoše může být provedeno použitím algoritmů Fleuryho a Hierholzera. V rámci této práce tyto algoritmy nebyly popsány z důvodu omezení objemu práce, a použity taky nebudou. Vzhledem k větší flexibilitě výsledků (čímž se myslí možnost sestavit více variant cyklu čínského listonoše ze stejného vstupu) nalezení cyklů čínského listonoše bylo provedeno manuálně s potřebnou úpravou cyklů pro účely heuristiky FHK.

4.2.2. Nalezení 3-min-max-cyklů čínského listonoše heuristikou FHK

Heuristickému algoritmu FHK byly podrobeny celkem 8 cyklů čínského listonoše uvedených níže ve formě posloupností procházených vrcholů:

Tabulka 15 - navržené cykly čínského listonoše

		Posloupnost vrcholů
Cyklus	1	O-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-D-C-Q-Y-Q-C-A-B-A-J-A-C-A-E-H-I-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	2	O-C-A-J-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	3	O-C-A-J-A-B-A-C-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-D-C-Q-Y-Q-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	4	O-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-J-A-B-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-A-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	5	O-C-D-C-A-J-A-B-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-A-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	6	O-C-A-B-A-C-D-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-E-H-I-J-A-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	7	O-C-Q-Y-Q-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-D-C-A-J-A-B-A-C-A-E-H-I-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O
	8	O-C-A-J-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Z důvodu omezení objemu práce níže bude uveden postup rozdělení jenom jednoho z těchto cyklů, zcela analogický z hlediska postupu rozdělením jiných cyklů. Tabulky s provedením výpočtů pro ostatní cykly budou součástí přílohy k dané bakalářské práci. Jako příklad pro ukázání postupu provedení algoritmu náhodným losováním byl vybrán cyklus číslo 2.

Před začátkem algoritmu je potřeba dopočítání vstupních hodnot s_{max} a L_j pro $j = \{1,2\}$. s_{max} je definována pomocí vzorce

$$s_{max} = \frac{\max \{s(v_1, v_{ij}) + c(v_{ij}, v_{ij+1}) + s(v_{ij+1}, v_1)\}}{2} \quad (4.1),$$

zatímco vzorec pro výpočet L_j zní

$$L_j = \frac{j}{k}(L - 2s_{max}) + s_{max} \quad \text{pro } j \in \{1; k\} \quad (4.2).$$

Pomocí již nalezených matic \mathbf{W} obsahující ceny jednotlivých hran a \mathbf{S} obsahující ohodnocení nejkratších cest z výchozího bodu O a do něj byla sestavená následující tabulka:

Tabulka 16 – výpočet s_{\max} a L_j

	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	A	35	150	185	370	185
3	A	J	185	140	325	650	325
4	J	A	325	140	185	650	465
5	A	E	185	475	660	1320	940
6	E	H	660	585	1095	2340	1525
7	H	I	1245	220	875	2340	1745
8	I	J	1465	550	325	2340	2295
9	J	A	325	140	185	650	2435
10	A	E	185	475	660	1320	2910
11	E	F	660	585	1130	2375	3495
12	F	K	1245	1040	2170	4455	4535
13	K	L	2285	265	2460	5010	4800
14	L	K	2550	290	2170	5010	5090
15	K	F	2285	1040	1130	4455	6130
16	F	M	1245	295	1425	2965	6425
17	M	R	1540	95	1520	3155	6520
18	R	S	1635	370	1890	3895	6890
19	S	U	2005	425	2180	4610	7315
20	U	V	2430	100	2280	4810	7415
21	V	T	2530	430	2000	4960	7845
22	T	S	2960	110	1890	4960	7955
23	S	U	2005	425	2180	4610	8380
24	U	X	2430	440	1740	4610	8820
25	X	W	2870	95	2715	5680	8915
26	W	V	2965	435	2280	5680	9350
27	V	U	2530	100	2180	4810	9450
28	U	X	2430	440	1740	4610	9890
29	X	Y	2870	435	1305	4610	10325
30	Y	Q	1305	495	810	2610	10820
31	Q	C	810	775	35	1620	11595
32	C	A	35	150	185	370	11745
33	A	B	185	490	675	1350	12235
34	B	A	675	490	185	1350	12725

	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
35	A	C	185	150	35	370	12875
36	C	D	35	215	245	495	13090
37	D	C	250	210	35	495	13300
38	C	Q	35	775	810	1620	14075
39	Q	Y	810	495	1305	2610	14570
40	Y	Z	1305	530	1835	3670	15100
41	Z	Y	1835	530	1305	3670	15630
42	Y	Q	1305	495	810	2610	16125
43	Q	C	810	775	35	1620	16900
44	C	A	35	150	185	370	17050
45	A	E	185	475	660	1320	17525
46	E	F	660	585	1130	2375	18110
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040
56	F	E	1245	585	660	2490	20625
57	E	H	660	585	1095	2340	21210
58	H	E	1245	590	660	2495	21800
59	E	A	660	485	185	1330	22285
60	A	E	185	475	660	1320	22760
61	E	F	660	585	1130	2375	23345
62	F	P	1245	360	770	2375	23705
63	P	G	1605	200	570	2375	23905
64	G	E	750	70	660	1480	23975
65	E	G	660	90	570	1320	24065
66	G	C	750	535	35	1320	24600
67	C	O	35	35	0	70	24635
L							24635
s_{\max}							2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Sloupec SUM obsahuje součty hodnot $s(v_1, v_{ij})$, $c(v_{ij}, v_{ij+1})$ a $s(v_{ij+1}, v_1)$. Nalezením maximální hodnoty ve sloupci a vydělením ji 2 se vypočítá hodnota s_{max} , která pro G' činí 2840 metrů. Celková délka cesty čínského listonoše se rovná součtu délek jednotlivých hran a činí 24 635 metrů.

S využitím těchto hodnot podle vzorce (4.2) se dá nalézt i hodnoty L_1 a L_2 .

Tabulka 17 – hodnoty L_j

j	L_j
1	9158,33333
2	15476,6667

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Následujícím krokem algoritmu je nalezení posledních vrcholů, v nichž sumární délka „ujeté“ cesty čínského listonoše (v tabulce číslo 16 obsazená ve sloupci $c(R_j)$) je menší než L_j , tj. vrcholů $v_{p'(1)}$, $v_{p'(2)}$. Jsou to vrcholy W a Z. Body, kde cesta se podle heuristiky FHK musí rozdělit, leží na hranách WV a ZY. Kvůli nemožnosti rozdělit jednotlivou hranu tak, aby byla částečně procházena technikou z jedné trasy a částečně technikou z trasy druhé, musíme pak zvolit vrchol, kde skončí předchozí trasa a začne následující, a to pro obě výše uvedené hrany.

Pro toto rozhodnutí byly vypočteny hodnoty r_j , tj. rozdílu mezi délkou cesty ČL do daného vrcholu $v_{p'(j)}$ a korespondující L_j . Vrchol, kde cesta ČL se dělí na jednotlivé trasy, je dále určen podle metodiky popsané v 3. kroku algoritmu FHK v kapitole 3.2.2.5. Min-max k-CPP Podle výpočtů, vhodnými vrcholy pro rozdělení cesty jsou V a Y.

Tabulka 18 – určení vrcholů pro rozdělení cesty

J	1	2
$v_{p'j}$	W	Z
$v_{p'j+1}$	V	Y
R_j	243,333	376,667
$s(v_{p'j}, O)$	2715	1835
sum A	2958,33	2211,67
$c(v_{p'j}, v_{p'j+1})$	435	530
$s(v_{p'j+1}, O)$	2280	1305
sum B	2471,67	1458,33
V_{pj}	V	Y

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Posledním krokem algoritmu je sestavení cest $O \rightarrow V$, $V \rightarrow Y$ a $Y \rightarrow O$ se stejnou posloupností procházených vrcholů jako ve vstupní cestě čínského listonoše, přičemž

výchozí bod O a konečné a počáteční body všech tří tras musí být spojeny nejkratšími cestami. Trasy podle heuristiky FHK tím pádem by musely mít následující podobu:

- 1) O-C-A-J-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O s celkovou délkou 11 630 metrů;
- 2) O-C-A-E-F-M-R-S-U-V-U-X-Y-Q-C-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O s celkovou délkou 10 115 metrů;
- 3) O-C-Q-Y-Q-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O s celkovou délkou 10 310 metrů.

Nyní se objevuje problém, že sumární délka cest nabízených jako výstup z algoritmu činí 32 055 metrů, což převyšuje celkovou délku cesty čínského listonoše o 7 420 metrů. Tato odchylka od optimální délky je zdůvodněna potřebou procházet některé hrany vícekrát než vyžaduje 1-cesta čínského listonoše. Například, hrana CA se prochází čtyřikrát, zatímco pro úplné procházení grafem by stačilo využití této hrany jenom třikrát. Výsledné třicetiprocentní převýšení optimální délky 1-trasy ČL dělá tento výsledek úplně neuspokojivým.

Lepší řešení tohoto problému lze najít odstraněním zbytečně procházených hran. Lze pozorovat, že trasa číslo 2 po návratu do vrcholu V prochází stejnou posloupností vrcholů V-U-X-Y-Q-C jako část trasy č. 1 odpovídající návratu z vrcholu V do vrcholu O. Začátek trasy číslo 3 zbytečně prochází posloupnost Y-Q-C již využitou trasou č. 2. Tím pádem, smysluplnou bude úprava tras nalezených pomocí algoritmu FHK na následující podobu:

- 1) O-C-A-J-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O s celkovou délkou 11 630 metrů;
- 2) O-C-D-C-Q-Y-Q-C-A-B-A-J-A-C-O s celkovou délkou 5 375 metrů;
- 3) O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O s celkovou délkou 7 770 metrů.

Celková délka těchto tří tras činí dohromady 24 775 metrů, což odpovídá délce 1-cesty čínského listonoše zvětšené o 140 metrů. Tato odchylka tvoří nezbytné minimum a existuje kvůli potřebě přidat k 1-cestě čínského listonoše, která vyžaduje výjezd a zájezd na parkoviště jenom jednou, hrany OC a CO s váhou 35 metrů představující výjezd, respektive zájezd zpět na parkoviště jednou na každou dodatečnou trasu.

4.3. Analýza tras podniku a srovnání s navrženými trasami

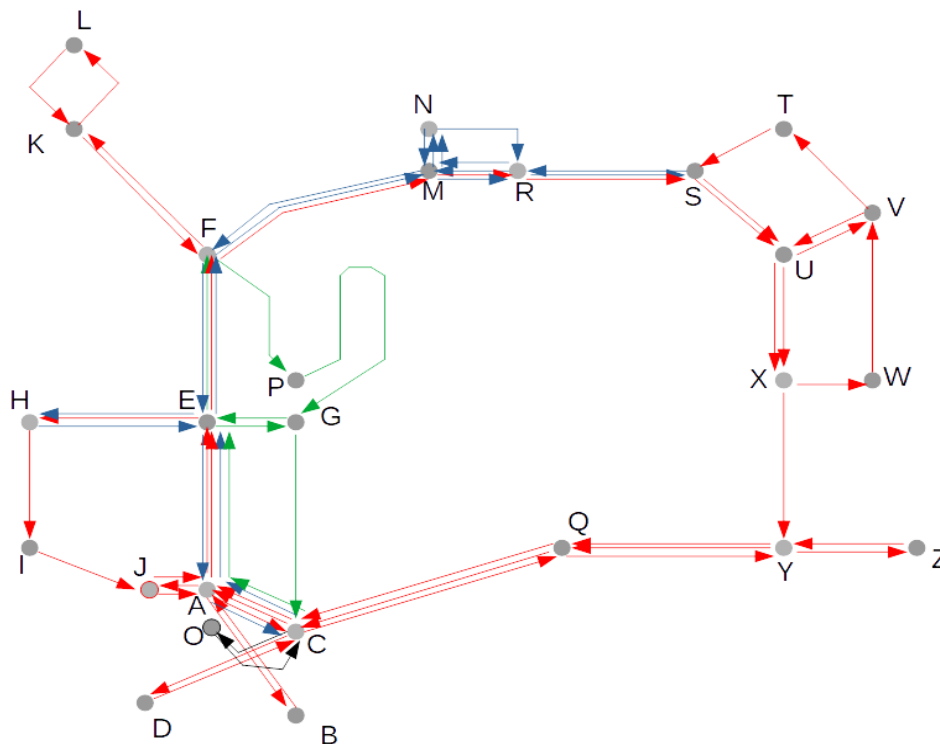
4.3.1. Analýza tras podniku

Současně používané podnikem trasy zadané pomocí posloupností procházených vrcholů jsou:

- 1) O-C-A-J-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O s celkovou délkou 16 935 metrů;
- 2) O-C-A-E-F-M-R-S-R-M-N-R-M-N-M-F-E-H-E-A-C s celkovou délkou 5 795 metrů;
- 3) O-C-A-E-F-P-G-E-G-C s celkovou délkou 2 535 metrů.

Dohromady tři trasy podniku mají délku 25 265 m, což je o 490 metrů více než sumární délka tras nalezených pomocí heuristiky FHK. Pro pochopení příčin existence tohoto rozdílu je vhodné použití grafické reprezentace tras podniku.

Obrázek 13 – graf P s grafickou reprezentací tras podniku

Zdroj: vlastní zpracování v programu LibreOffice Draw

Z analýzy grafu **P** je zřejmé, že liší se od grafu **G'** (Obrázek 12) s optimální Eulerovskou cestou tím, že obsahuje navíc čtyři hrany, a to CA, AC, MR a RM, jejichž sumární délka podle matice sousednosti **W** činí $150 + 150 + 95 + 95 = 490$ metrů.

Poslední důležitou otázkou je délka tras s ohledem na potřebný počet techniky pro procházení trasy podle podnikových požadavků, tj. řadou vozů uklízejících celou ulici najednou. Prakticky to znamená, že celá trasa je projížďena počtem techniky potřebným pro uklízení jejího nejširšího úseku. Z toho plyne potřeba vypočíst počet techniky potřebný pro uklízení jednotlivého úseku trasy, jinými slovy, ohodnotit jednotlivé hrany grafu podle počtu vozů potřebných pro jejich úklid najednou v nejširším místě.

Ohodnocení bylo provedeno podle doporučené podnikovými odborníky metodiky, tj. pomocí servisu Google Maps. Parametry techniky byly nalezeny na oficiálních webových stránkách výrobců.

Tabulka 19 – matice sousednosti B s ohodnoceními jednotlivých hran podle počtu techniky

B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	O	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
1 O	0	###	###	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
2 A	###	0	4	3	###	7	###	###	###	###	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
3 B	###	4	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
4 C	0	3	###	0	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	2	###	###	###	###	###	###	###	###	###
5 D	###	###	###	4	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
6 E	###	1	###	###	###	0	7	1	3	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
7 F	###	###	###	###	###	1	0	###	###	###	###	6	###	7	###	1	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
8 G	###	###	###	1	###	1	###	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
9 H	###	###	###	###	###	1	###	###	0	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
10 I	###	###	###	###	###	###	###	###	###	0	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
11 J	###	4	###	###	###	###	###	###	###	###	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
12 K	###	###	###	###	###	###	5	###	###	###	###	0	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
13 L	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	7	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
14 M	###	###	###	###	###	###	1	###	###	###	###	###	0	1	###	###	7	###	###	###	###	###	###	###	###	###
15 N	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	1	0	###	###	1	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
16 P	###	###	###	###	###	###	###	1	###	###	###	###	###	0	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###
17 Q	###	###	###	4	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	0	###	###	###	###	###	###	###	###	4	###
18 R	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	1	###	###	###	0	6	###	###	###	###	###	###	###	###
19 S	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	1	0	###	6	###	###	###	###	###	###	###
20 T	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	3	0	###	###	###	###	###	###	###
21 U	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	0	4	###	5	###	###	###	###
22 V	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	3	1	0	###	###	###	###	###
23 W	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	4	0	###	###	###	###	###
24 X	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	3	0	7	###	###
25 Y	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	4	###	###	###	###	###	###	0	3	###
26 Z	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	###	3	0	###

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Následujícím krokem analýzy bylo nalezení maximálního počtu techniky potřebného pro procházení jednotlivých tras následujícím algoritmem:

1. Najít nejširší hranu trasy č. 1 a přiřadit její šířku trase jako počet potřebné techniky.
2. Pro další trasy najít nejširší hrany nepoužité ve předchozích trasách a přiřadit jejich šířky odpovídajícím trasám.

Analýza ukázala, že pro procházení trasy č. 1 se vyžaduje 7 jednotek techniky, pro procházení trasy č. 2 1 jednotka a pro procházení trasy č. 3 1 jednotka techniky.

Sumární vzdálenost cesty všech jednotek techniky D_s lze nalézt podle vzorce

$$D_s = \sum_{i=1}^3 L_i B_{\max i} \quad (4.3),$$

kdež L_i je celková délka i -té trasy a $B_{\max i}$ je potřebný počet techniky na procházení i -té trasy. Pro podnikový plán rozdělení ODCh tato hodnota činí $7 \times 16\,935 + 1 \times 5\,795 + 1 \times 2\,535 = 126\,875$ metrů.

4.3.2. Srovnání navržených plánů s plánem podniku

Navržené pomoci heuristiky FHK plány rozdělení ODCh na trasy se ohodnocovaly podle dvou minimalizačních kritérií:

- Délka nejdelší trasy;
- Sumární vzdálenost cesty jednotek techniky.

Tabulka 20 – ohodnocení jednotlivých plánů podle délky nejdelší trasy

Plán	L_i			Celkem	MAX(L_i)
	1	2	3		
1	9385	4795	10595	24775	10595
2	11630	5375	7770	24775	11630
3	13970	3035	7770	24775	13970
4	4095	12910	7770	24775	12910
5	13035	3970	7770	24775	13035
6	11085	3070	10620	24775	11085
7	2610	12425	9740	24775	12425
8	5655	11350	7770	24775	11350
ORIG	16935	5795	2535	25265	16935

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka 21 – ohodnocení jednotlivých plánů podle sumární vzdálenosti cesty techniky D_s

Plán	$B_{\max(i)}$			D_{s_i}
	1	2	3	
1	7	4	4	127255
2	7	4	1	110680
3	7	4	1	117700
4	4	7	1	114520
5	7	4	1	114895
6	7	4	4	132355
7	4	7	4	136375
8	4	7	1	109840
ORIG	7	1	1	126875

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Podle analýzy výsledků metodou váženého součtu (Šubrt a kol., s. 171) se zohledňováním obou těchto kritérií nejlepšími plány jsou varianty číslo 2 a 8 uvedené v tabulce 22.

Tabulka 22 – plány rozdělení ODCh na trasy číslo 2 a 8

Plán	Trasa	Posloupnost vrcholů	L_i	D_s
2	1	O-C-A-J-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O	11630	110680
	2	O-C-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O	5375	
	3	O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	7770	
8	1	O-C-A-J-A-B-A-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O	5655	109840
	2	O-C-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O	11350	
	3	O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	7770	

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Ve srovnání s originálním plánem podniku plán číslo 2 zkracuje nejdelší trasu o 5305 metrů, což dělá 31,33 % délky nejdelší trasy v současném podnikovém plánu. Za předpokladu stále rychlosti pohybu techniky mohlo by to znamenat stejné snížení doby průjezdu celým úsekem ulic. Celková vzdálenost pohybu techniky ve srovnání s podnikovým plánem je snížena o 16 195 metrů, tj. o 12,76 %.

Plán číslo 8 má nejdelší trasu kratší vůči podnikové o 5 585 metrů, tj. o 32,98 % původní délky trasy. Celkovou vzdálenost pohybu techniky podle tohoto plánu v rámci modelu by se podařilo snížit o 17 035 metrů, tj. o 13,43 % původní celkové vzdálenosti.

Snížení doby potřebné pro procházení úseku by podle mých představ nesnižovalo náklady na práci kvůli nepřetržitému 24hodinovému provozu zavedenému v podniku na daném úseku ulic. Nicméně, dá se pokusit o ohodnocení ekonomického efektu snížení celkové vzdálenosti pohybu techniky D_s hlavně z hlediska ekonomie paliva.

Různé zdroje uvádějí různé hodnoty spotřeby paliva pro nákladní auto KAMAZ-53605, které je převážně používaným modelem techniky na zkoumaném ODCh. Většina zdrojů však uvádí hodnotu 26 l diesellového paliva na 100 km. Při poněkud optimisticky vzaté ceně 30 rublů za 1 l paliva použití navržených v rámci této práce plánů 2 a 8 by dovolilo ušetřit 126, respektive 133 rublů za každé procházení celého ODCh. Po vyjádření v dolarech USA podle kurzu od 20.02.2021 tyto hodnoty vycházejí na 1,70\$ a 1,80\$.

5. Závěr

Bakalářská práce „Návrh optimálních tras pro techniku údržby ulic“ byla věnována řešení problému čínského listonoše a jeho podtypu, min-max k-problému čínského listonoše. Cílem práce byl návrh optimálních plánů tras procházejících celý vybraný úsek ulic ve středu města Moskvy za účelem snížení nákladu zejména na pohonné hmoty.

První teoretická část práce obsahuje popis obecné problematiky komunálních služeb, zejména problematiky služeb úklidu vozovek v zimním období. Následně jsou v rámci teoretické části práce uvedeny základy teorie grafů včetně pojmů a dílčích metodik potřebných pro vysvětlení a řešení problému čínského listonoše nebo jeho jednotlivých podtypů.

Druhá praktická část práce zahrnuje stručnou charakteristiku podniku a jeho požadavků kladených na návrh plánu, což dovoluje přesně stanovit řešený podtyp problému. Problém je charakterizován jako min-max k-problém čínského listonoše z důvodu časového omezení doby procházení celého úseku ulic a požadavku podniku ohledně počtu tras v jednotlivém plánu. Maximální délka trasy v plánu L_{max} , sumární délka tras L a vzdálenost pohybu jednotek techniky D_s jsou považovány v rámci práce za hlavní parametry relevantní pro nalezení optimálního řešení dané úlohy. Snadně kvantifikovatelný vliv tyto parametry mají jenom na spotřebu pohonných hmot. Hodnoty jiných parametrů jsou v rámci modelu považovány za rovné korespondujícím hodnotám ve výchozím podnikovém plánu tras vzhledem k obtížné kvantifikaci efektů jejich změn na výsledná řešení.

Po charakteristice podniku a úlohy následuje tvorba matematického modelu pro řešení úlohy a řešení orientovaného problému čínského listonoše pomocí Edmonds-Johnsonovy metody. Výsledkem tohoto řešení z pohledu matematického modelu je upravený výchozí graf obsahující cyklus čínského listonoše.

Osmdesát variant cyklu čínského listonoše byly dále podrobeny heuristické metodice FHK pro řešení min-max k-problému čínského listonoše. Kvalita vytvořených pomocí heuristiky řešení výrazně záležela na vstupním pro danou heuristiku cyklu čínského listonoše. Veškeré navržené podle dané heuristiky plány tras však měly sumární délku tras menší vůči podnikovému plánu o 490 metrů, což tvoří 1,94 % sumární délky tras v podnikovém plánu. Kvalita řešení byla dále hodnocena podle L_{max} a D_s . Podle dvou nejlepších řešení byly tyto

hodnoty zmenšeny o 5 305 m (31,33 %) a 16 195 m (12,76 %), respektive o 5 585 m (32,98 %) a 17 035 m (13,43 %).

Větší praktický přínos spojený především se zmenšením doby potřebné na úklid daného úseku ulic vyplývá ze zkrácení nejdelších tras ve dvou optimálních plánech. Zkrácení celkové vzdálenosti pohybu jednotek techniky autor považuje za vedlejší výsledek optimalizace kvůli skoro zanedbatelným ekonomickým úsporám vyplývajícím z použití navržených plánů tras. Nicméně, lze konstatovat, že podle všech tří zkoumaných parametrů nejlepší z navržených plánů mají přednost vůči současně používanému plánu podniku. Ergo, cíl práce lze považovat za splněný s určitým ohledem na nepřesnost použitých heuristických metod.

V době napsání této práce autor očekává ohodnocení vypracovaných plánů ze strany podniku.

6. Seznam použitých zdrojů

- Ahr, D., & Reinelt, G. (2002). New Heuristics and Lower Bounds for the Min-Max k-Chinese Postman Problem. V R. Möhring, & R. Raman (Editoři), *Lecture Notes in Computer Science* (Sv. 2461). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Benavent, E., Campos, V., Corberan, A., & Mota, E. (1992). The Capacitated Arc Routing Problem Lower Bounds. *Networks*, 22, stránky 669-690.
- Campbell, J. F., & Langevin, A. (2000). Roadway Snow and Ice Control. V M. Dror (Editor), *Arc Routing: theory, solutions and applications*. New York: Springer Science+Business Media.
- Christofides, N. (1973). The Optimum Traversal of a Graph. *Omega*, 1 (6), 719-732.
- Edmonds, J., & Johnson, E. L. (1973). Matching, Euler Tours and the Chinese Postman. *Mathematical Programming* (5), stránky 88-124.
- Floyd, R. (1962). Algorithm 97: Shortest Path. *Communications of the ACM*, 5(6), 345. doi:10.1145/367766.368168
- Frederickson, G. H., Hecht, M. S., & Kim, C. E. (1978). Approximation Algorithms for Some Routing Problems. *SIAM Journal on Computing*, 7(2), stránky 178-193. doi:https://doi.org/10.1137/0207017
- GBU "Avtomobilnye dorogi". *Hlavní stránka* [online]. [cit. 2021-01-15]. Dostupné z WWW: <http://www.gbuador.ru>
- Ghiani, G., & Improta, G. (2000). An algorithm for the hierarchical Chinese postman problem. *Operations Research Letters* (26), 27-32.
- Gibbons, A. (1985). *Algorithmic Graph Theory* (1. vyd.). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 0 521 24659 8.
- Golden, B. L., & Wong, R. T. (1981). Capacitated Arc Routing Problems. *Networks*, 11, 305-315.
- Guan, M. (1984). On the Windy Postman Problem. *Discrete Applied Mathematics* (9), 41-46.

- Pearn, W. L. (1994). Solvable cases of the k-person Chinese Postman Problem. *Operations Research Letters* (16), stránky 241-244.
- Pearn, W. L., & Wu, T. C. (1995). Algorithms for the Rural Postman problem. *Computers & Operations Research*, 22 (8), 819-828.
- Šubrt, T., Bartoška, J., Brožová, H., Dömeová, L., Houška, M., & Kučera, P. (2015). *Ekonomicko-matematické metody* (2. vyd.). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. ISBN 978-80-7380-563-0.

Přílohy

Tabulka A 1 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 1	ii
Tabulka A 2 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 3	iii
Tabulka A 3 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 4	iv
Tabulka A 4 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 5	v
Tabulka A 5 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 6	vi
Tabulka A 6 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 7	vii
Tabulka A 7 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 8	viii
Tabulka A 8 - určení vrcholu rozdělení na trasy pro cykly č. 1, 3-8	ix
Tabulka A 9 - upravené plány tras č. 1, 3-7	x
Tabulka A 10 - analýza podnikových tras	xi

Tabulka A 1 - výpočet Smax a Lj pro cyklus č. 1

1	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	A	35	150	185	370	185
3	A	E	185	475	660	1320	660
4	E	F	660	585	1130	2375	1245
5	F	K	1245	1040	2170	4455	2285
6	K	L	2285	265	2460	5010	2550
7	L	K	2550	290	2170	5010	2840
8	K	F	2285	1040	1130	4455	3880
9	F	M	1245	295	1425	2965	4175
10	M	R	1540	95	1520	3155	4270
11	R	S	1635	370	1890	3895	4640
12	S	U	2005	425	2180	4610	5065
13	U	V	2430	100	2280	4810	5165
14	V	T	2530	430	2000	4960	5595
15	T	S	2960	110	1890	4960	5705
16	S	U	2005	425	2180	4610	6130
17	U	X	2430	440	1740	4610	6570
18	X	W	2870	95	2715	5680	6665
19	W	V	2965	435	2280	5680	7100
20	V	U	2530	100	2180	4810	7200
21	U	X	2430	440	1740	4610	7640
22	X	Y	2870	435	1305	4610	8075
23	Y	Z	1305	530	1835	3670	8605
24	Z	Y	1835	530	1305	3670	9135
25	Y	Q	1305	495	810	2610	9630
26	Q	C	810	775	35	1620	10405
27	C	D	35	215	245	495	10620
28	D	C	250	210	35	495	10830
29	C	Q	35	775	810	1620	11605
30	Q	Y	810	495	1305	2610	12100
31	Y	Q	1305	495	810	2610	12595
32	Q	C	810	775	35	1620	13370
33	C	A	35	150	185	370	13520
34	A	B	185	490	675	1350	14010

	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)	
35	B	A	675	490	185	1350	14500	
36	A	J	185	140	325	650	14640	
37	J	A	325	140	185	650	14780	
38	A	C	185	150	35	370	14930	
39	C	A	35	150	185	370	15080	
40	A	E	185	475	660	1320	15555	
41	E	H	660	585	1095	2340	16140	
42	H	I	1245	220	875	2340	16360	
43	I	J	1465	550	325	2340	16910	
44	J	A	325	140	185	650	17050	
45	A	E	185	475	660	1320	17525	
46	E	F	660	585	1130	2375	18110	
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405	
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515	
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615	
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725	
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910	
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280	
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650	
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745	
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040	
56	F	E	1245	585	660	2490	20625	
57	E	H	660	585	1095	2340	21210	
58	H	E	1245	590	660	2495	21800	
59	E	A	660	485	185	1330	22285	
60	A	E	185	475	660	1320	22760	
61	E	F	660	585	1130	2375	23345	
62	F	P	1245	360	770	2375	23705	
63	P	G	1605	200	570	2375	23905	
64	G	E	750	70	660	1480	23975	
65	E	G	660	90	570	1320	24065	
66	G	C	750	535	35	1320	24600	
67	C	O	35	35	0	70	24635	
L								24635
Smax								2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 2 - výpočet Smax a Lj pro cyklus č. 3

3	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	A	35	150	185	370	185
3	A	J	185	140	325	650	325
4	J	A	325	140	185	650	465
5	A	B	185	490	675	1350	955
6	B	A	675	490	185	1350	1445
7	A	C	185	150	35	370	1595
8	C	A	35	150	185	370	1745
9	A	E	185	475	660	1320	2220
10	E	H	660	585	1095	2340	2805
11	H	I	1245	220	875	2340	3025
12	I	J	1465	550	325	2340	3575
13	J	A	325	140	185	650	3715
14	A	E	185	475	660	1320	4190
15	E	F	660	585	1130	2375	4775
16	F	K	1245	1040	2170	4455	5815
17	K	L	2285	265	2460	5010	6080
18	L	K	2550	290	2170	5010	6370
19	K	F	2285	1040	1130	4455	7410
20	F	M	1245	295	1425	2965	7705
21	M	R	1540	95	1520	3155	7800
22	R	S	1635	370	1890	3895	8170
23	S	U	2005	425	2180	4610	8595
24	U	V	2430	100	2280	4810	8695
25	V	T	2530	430	2000	4960	9125
26	T	S	2960	110	1890	4960	9235
27	S	U	2005	425	2180	4610	9660
28	U	X	2430	440	1740	4610	10100
29	X	W	2870	95	2715	5680	10195
30	W	V	2965	435	2280	5680	10630
31	V	U	2530	100	2180	4810	10730
32	U	X	2430	440	1740	4610	11170
33	X	Y	2870	435	1305	4610	11605
34	Y	Z	1305	530	1835	3670	12135

	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)
35	Z	Y	1835	530	1305	3670	12665
36	Y	Q	1305	495	810	2610	13160
37	Q	C	810	775	35	1620	13935
38	C	D	35	215	245	495	14150
39	D	C	250	210	35	495	14360
40	C	Q	35	775	810	1620	15135
41	Q	Y	810	495	1305	2610	15630
42	Y	Q	1305	495	810	2610	16125
43	Q	C	810	775	35	1620	16900
44	C	A	35	150	185	370	17050
45	A	E	185	475	660	1320	17525
46	E	F	660	585	1130	2375	18110
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040
56	F	E	1245	585	660	2490	20625
57	E	H	660	585	1095	2340	21210
58	H	E	1245	590	660	2495	21800
59	E	A	660	485	185	1330	22285
60	A	E	185	475	660	1320	22760
61	E	F	660	585	1130	2375	23345
62	F	P	1245	360	770	2375	23705
63	P	G	1605	200	570	2375	23905
64	G	E	750	70	660	1480	23975
65	E	G	660	90	570	1320	24065
66	G	C	750	535	35	1320	24600
67	C	O	35	35	0	70	24635
L							24635
S _{max}							2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 3 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 4

4	OD	DO	s(O, v _{ij})	c(v _{ij} , v _{ij+1})	s(v _{ij+1} , O)	SUM	c(R _j)
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	D	35	215	245	495	250
3	D	C	250	210	35	495	460
4	C	Q	35	775	810	1620	1235
5	Q	Y	810	495	1305	2610	1730
6	Y	Z	1305	530	1835	3670	2260
7	Z	Y	1835	530	1305	3670	2790
8	Y	Q	1305	495	810	2610	3285
9	Q	C	810	775	35	1620	4060
10	C	A	35	150	185	370	4210
11	A	J	185	140	325	650	4350
12	J	A	325	140	185	650	4490
13	A	B	185	490	675	1350	4980
14	B	A	675	490	185	1350	5470
15	A	E	185	475	660	1320	5945
16	E	H	660	585	1095	2340	6530
17	H	I	1245	220	875	2340	6750
18	I	J	1465	550	325	2340	7300
19	J	A	325	140	185	650	7440
20	A	E	185	475	660	1320	7915
21	E	F	660	585	1130	2375	8500
22	F	K	1245	1040	2170	4455	9540
23	K	L	2285	265	2460	5010	9805
24	L	K	2550	290	2170	5010	10095
25	K	F	2285	1040	1130	4455	11135
26	F	M	1245	295	1425	2965	11430
27	M	R	1540	95	1520	3155	11525
28	R	S	1635	370	1890	3895	11895
29	S	U	2005	425	2180	4610	12320
30	U	V	2430	100	2280	4810	12420
31	V	T	2530	430	2000	4960	12850
32	T	S	2960	110	1890	4960	12960
33	S	U	2005	425	2180	4610	13385
34	U	X	2430	440	1740	4610	13825

	OD	DO	s(O, v _{ij})	c(v _{ij} , v _{ij+1})	s(v _{ij+1} , O)	SUM	c(R _j)
35	X	W	2870	95	2715	5680	13920
36	W	V	2965	435	2280	5680	14355
37	V	U	2530	100	2180	4810	14455
38	U	X	2430	440	1740	4610	14895
39	X	Y	2870	435	1305	4610	15330
40	Y	Q	1305	495	810	2610	15825
41	Q	C	810	775	35	1620	16600
42	C	A	35	150	185	370	16750
43	A	C	185	150	35	370	16900
44	C	A	35	150	185	370	17050
45	A	E	185	475	660	1320	17525
46	E	F	660	585	1130	2375	18110
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040
56	F	E	1245	585	660	2490	20625
57	E	H	660	585	1095	2340	21210
58	H	E	1245	590	660	2495	21800
59	E	A	660	485	185	1330	22285
60	A	E	185	475	660	1320	22760
61	E	F	660	585	1130	2375	23345
62	F	P	1245	360	770	2375	23705
63	P	G	1605	200	570	2375	23905
64	G	E	750	70	660	1480	23975
65	E	G	660	90	570	1320	24065
66	G	C	750	535	35	1320	24600
67	C	O	35	35	0	70	24635
L							24635
S _{max}							2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 4 - výpočet Smax a Lj pro cyklus č. 5

5	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	D	35	215	245	495	250
3	D	C	250	210	35	495	460
4	C	A	35	150	185	370	610
5	A	J	185	140	325	650	750
6	J	A	325	140	185	650	890
7	A	B	185	490	675	1350	1380
8	B	A	675	490	185	1350	1870
9	A	E	185	475	660	1320	2345
10	E	H	660	585	1095	2340	2930
11	H	I	1245	220	875	2340	3150
12	I	J	1465	550	325	2340	3700
13	J	A	325	140	185	650	3840
14	A	E	185	475	660	1320	4315
15	E	F	660	585	1130	2375	4900
16	F	K	1245	1040	2170	4455	5940
17	K	L	2285	265	2460	5010	6205
18	L	K	2550	290	2170	5010	6495
19	K	F	2285	1040	1130	4455	7535
20	F	M	1245	295	1425	2965	7830
21	M	R	1540	95	1520	3155	7925
22	R	S	1635	370	1890	3895	8295
23	S	U	2005	425	2180	4610	8720
24	U	V	2430	100	2280	4810	8820
25	V	T	2530	430	2000	4960	9250
26	T	S	2960	110	1890	4960	9360
27	S	U	2005	425	2180	4610	9785
28	U	X	2430	440	1740	4610	10225
29	X	W	2870	95	2715	5680	10320
30	W	V	2965	435	2280	5680	10755
31	V	U	2530	100	2180	4810	10855
32	U	X	2430	440	1740	4610	11295
33	X	Y	2870	435	1305	4610	11730
34	Y	Q	1305	495	810	2610	12225

	OD	DO	s(O, vij)	c(vij, vij+1)	s(vij+1, O)	SUM	c(Rj)	
35	Q	C	810	775	35	1620	13000	
36	C	A	35	150	185	370	13150	
37	A	C	185	150	35	370	13300	
38	C	Q	35	775	810	1620	14075	
39	Q	Y	810	495	1305	2610	14570	
40	Y	Z	1305	530	1835	3670	15100	
41	Z	Y	1835	530	1305	3670	15630	
42	Y	Q	1305	495	810	2610	16125	
43	Q	C	810	775	35	1620	16900	
44	C	A	35	150	185	370	17050	
45	A	E	185	475	660	1320	17525	
46	E	F	660	585	1130	2375	18110	
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405	
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515	
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615	
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725	
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910	
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280	
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650	
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745	
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040	
56	F	E	1245	585	660	2490	20625	
57	E	H	660	585	1095	2340	21210	
58	H	E	1245	590	660	2495	21800	
59	E	A	660	485	185	1330	22285	
60	A	E	185	475	660	1320	22760	
61	E	F	660	585	1130	2375	23345	
62	F	P	1245	360	770	2375	23705	
63	P	G	1605	200	570	2375	23905	
64	G	E	750	70	660	1480	23975	
65	E	G	660	90	570	1320	24065	
66	G	C	750	535	35	1320	24600	
67	C	O	35	35	0	70	24635	
L								24635
Smax								2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 5 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 6

6	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	A	35	150	185	370	185
3	A	B	185	490	675	1350	675
4	B	A	675	490	185	1350	1165
5	A	C	185	150	35	370	1315
6	C	D	35	215	245	495	1530
7	D	C	250	210	35	495	1740
8	C	A	35	150	185	370	1890
9	A	E	185	475	660	1320	2365
10	E	F	660	585	1130	2375	2950
11	F	K	1245	1040	2170	4455	3990
12	K	L	2285	265	2460	5010	4255
13	L	K	2550	290	2170	5010	4545
14	K	F	2285	1040	1130	4455	5585
15	F	M	1245	295	1425	2965	5880
16	M	R	1540	95	1520	3155	5975
17	R	S	1635	370	1890	3895	6345
18	S	U	2005	425	2180	4610	6770
19	U	V	2430	100	2280	4810	6870
20	V	T	2530	430	2000	4960	7300
21	T	S	2960	110	1890	4960	7410
22	S	U	2005	425	2180	4610	7835
23	U	X	2430	440	1740	4610	8275
24	X	W	2870	95	2715	5680	8370
25	W	V	2965	435	2280	5680	8805
26	V	U	2530	100	2180	4810	8905
27	U	X	2430	440	1740	4610	9345
28	X	Y	2870	435	1305	4610	9780
29	Y	Q	1305	495	810	2610	10275
30	Q	C	810	775	35	1620	11050
31	C	Q	35	775	810	1620	11825
32	Q	Y	810	495	1305	2610	12320
33	Y	Z	1305	530	1835	3670	12850
34	Z	Y	1835	530	1305	3670	13380

	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$	
35	Y	Q	1305	495	810	2610	13875	
36	Q	C	810	775	35	1620	14650	
37	C	A	35	150	185	370	14800	
38	A	E	185	475	660	1320	15275	
39	E	H	660	585	1095	2340	15860	
40	H	I	1245	220	875	2340	16080	
41	I	J	1465	550	325	2340	16630	
42	J	A	325	140	185	650	16770	
43	A	J	185	140	325	650	16910	
44	J	A	325	140	185	650	17050	
45	A	E	185	475	660	1320	17525	
46	E	F	660	585	1130	2375	18110	
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405	
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515	
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615	
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725	
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910	
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280	
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650	
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745	
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040	
56	F	E	1245	585	660	2490	20625	
57	E	H	660	585	1095	2340	21210	
58	H	E	1245	590	660	2495	21800	
59	E	A	660	485	185	1330	22285	
60	A	E	185	475	660	1320	22760	
61	E	F	660	585	1130	2375	23345	
62	F	P	1245	360	770	2375	23705	
63	P	G	1605	200	570	2375	23905	
64	G	E	750	70	660	1480	23975	
65	E	G	660	90	570	1320	24065	
66	G	C	750	535	35	1320	24600	
67	C	O	35	35	0	70	24635	
L								24635
S_{max}								2840

Tabulka A 6 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 7

7	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	Q	35	775	810	1620	810
3	Q	Y	810	495	1305	2610	1305
4	Y	Q	1305	495	810	2610	1800
5	Q	C	810	775	35	1620	2575
6	C	A	35	150	185	370	2725
7	A	E	185	475	660	1320	3200
8	E	F	660	585	1130	2375	3785
9	F	K	1245	1040	2170	4455	4825
10	K	L	2285	265	2460	5010	5090
11	L	K	2550	290	2170	5010	5380
12	K	F	2285	1040	1130	4455	6420
13	F	M	1245	295	1425	2965	6715
14	M	R	1540	95	1520	3155	6810
15	R	S	1635	370	1890	3895	7180
16	S	U	2005	425	2180	4610	7605
17	U	V	2430	100	2280	4810	7705
18	V	T	2530	430	2000	4960	8135
19	T	S	2960	110	1890	4960	8245
20	S	U	2005	425	2180	4610	8670
21	U	X	2430	440	1740	4610	9110
22	X	W	2870	95	2715	5680	9205
23	W	V	2965	435	2280	5680	9640
24	V	U	2530	100	2180	4810	9740
25	U	X	2430	440	1740	4610	10180
26	X	Y	2870	435	1305	4610	10615
27	Y	Z	1305	530	1835	3670	11145
28	Z	Y	1835	530	1305	3670	11675
29	Y	Q	1305	495	810	2610	12170
30	Q	C	810	775	35	1620	12945
31	C	D	35	215	245	495	13160
32	D	C	250	210	35	495	13370
33	C	A	35	150	185	370	13520
34	A	J	185	140	325	650	13660

	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$	
35	J	A	325	140	185	650	13800	
36	A	B	185	490	675	1350	14290	
37	B	A	675	490	185	1350	14780	
38	A	C	185	150	35	370	14930	
39	C	A	35	150	185	370	15080	
40	A	E	185	475	660	1320	15555	
41	E	H	660	585	1095	2340	16140	
42	H	I	1245	220	875	2340	16360	
43	I	J	1465	550	325	2340	16910	
44	J	A	325	140	185	650	17050	
45	A	E	185	475	660	1320	17525	
46	E	F	660	585	1130	2375	18110	
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405	
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515	
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615	
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725	
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910	
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280	
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650	
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745	
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040	
56	F	E	1245	585	660	2490	20625	
57	E	H	660	585	1095	2340	21210	
58	H	E	1245	590	660	2495	21800	
59	E	A	660	485	185	1330	22285	
60	A	E	185	475	660	1320	22760	
61	E	F	660	585	1130	2375	23345	
62	F	P	1245	360	770	2375	23705	
63	P	G	1605	200	570	2375	23905	
64	G	E	750	70	660	1480	23975	
65	E	G	660	90	570	1320	24065	
66	G	C	750	535	35	1320	24600	
67	C	O	35	35	0	70	24635	
L								24635
S_{max}								2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 7 - výpočet S_{max} a L_j pro cyklus č. 8

8	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
1	O	C	0	35	35	70	35
2	C	A	35	150	185	370	185
3	A	J	185	140	325	650	325
4	J	A	325	140	185	650	465
5	A	B	185	490	675	1350	955
6	B	A	675	490	185	1350	1445
7	A	C	185	150	35	370	1595
8	C	D	35	215	245	495	1810
9	D	C	250	210	35	495	2020
10	C	Q	35	775	810	1620	2795
11	Q	Y	810	495	1305	2610	3290
12	Y	Z	1305	530	1835	3670	3820
13	Z	Y	1835	530	1305	3670	4350
14	Y	Q	1305	495	810	2610	4845
15	Q	C	810	775	35	1620	5620
16	C	A	35	150	185	370	5770
17	A	E	185	475	660	1320	6245
18	E	H	660	585	1095	2340	6830
19	H	I	1245	220	875	2340	7050
20	I	J	1465	550	325	2340	7600
21	J	A	325	140	185	650	7740
22	A	E	185	475	660	1320	8215
23	E	F	660	585	1130	2375	8800
24	F	K	1245	1040	2170	4455	9840
25	K	L	2285	265	2460	5010	10105
26	L	K	2550	290	2170	5010	10395
27	K	F	2285	1040	1130	4455	11435
28	F	M	1245	295	1425	2965	11730
29	M	R	1540	95	1520	3155	11825
30	R	S	1635	370	1890	3895	12195
31	S	U	2005	425	2180	4610	12620
32	U	V	2430	100	2280	4810	12720
33	V	T	2530	430	2000	4960	13150
34	T	S	2960	110	1890	4960	13260

	OD	DO	$s(O, v_{ij})$	$c(v_{ij}, v_{ij+1})$	$s(v_{ij+1}, O)$	SUM	$c(R_j)$
35	S	U	2005	425	2180	4610	13685
36	U	X	2430	440	1740	4610	14125
37	X	W	2870	95	2715	5680	14220
38	W	V	2965	435	2280	5680	14655
39	V	U	2530	100	2180	4810	14755
40	U	X	2430	440	1740	4610	15195
41	X	Y	2870	435	1305	4610	15630
42	Y	Q	1305	495	810	2610	16125
43	Q	C	810	775	35	1620	16900
44	C	A	35	150	185	370	17050
45	A	E	185	475	660	1320	17525
46	E	F	660	585	1130	2375	18110
47	F	M	1245	295	1425	2965	18405
48	M	N	1540	110	1525	3175	18515
49	N	M	1650	100	1425	3175	18615
50	M	N	1540	110	1525	3175	18725
51	N	R	1650	185	1520	3355	18910
52	R	S	1635	370	1890	3895	19280
53	S	R	2005	370	1520	3895	19650
54	R	M	1635	95	1425	3155	19745
55	M	F	1540	295	1130	2965	20040
56	F	E	1245	585	660	2490	20625
57	E	H	660	585	1095	2340	21210
58	H	E	1245	590	660	2495	21800
59	E	A	660	485	185	1330	22285
60	A	E	185	475	660	1320	22760
61	E	F	660	585	1130	2375	23345
62	F	P	1245	360	770	2375	23705
63	P	G	1605	200	570	2375	23905
64	G	E	750	70	660	1480	23975
65	E	G	660	90	570	1320	24065
66	G	C	750	535	35	1320	24600
67	C	O	35	35	0	70	24635
L							24635
S_{max}							2840

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 8 - určení vrcholu rozdělení na trasy pro cykly č. 1, 3-8

Cyklus 1			Cyklus 3			Cyklus 4		
j	1	2	j	1	2	j	1	2
vp'j	Y	A	vp'j	T	Q	vp'j	F	Y
vp'j+1	Q	E	vp'j+1	S	Y	vp'j+1	K	Q
rj	23,3333	396,667	rj	33,3333	341,667	rj	658,333	146,667
s(vp'j, O)	810	660	s(vp'j, O)	2000	810	s(vp'j, O)	1130	1305
sum A	833,333	1056,67	sum A	2033,33	1151,67	sum A	1788,33	1451,67
c(vp'j, +1)	775	585	c(vp'j, +1)	110	495	c(vp'j, +1)	1040	495
s(+1, o)	35	1095	s(+1, o)	1890	1305	s(+1, o)	2170	810
sum B	786,667	1283,33	sum B	1966,67	1458,33	sum B	2551,67	1158,33
vpj	Q	A	vpj	S	Q	vpj	F	Q

Cyklus 5			Cyklus 6			Cyklus 7		
j	1	2	j	1	2	j	1	2
vp'j	V	Z	vp'j	U	E	vp'j	X	A
vp'j+1	T	Y	vp'j+1	X	H	vp'j+1	W	E
rj	338,333	376,667	rj	253,333	201,667	rj	48,3333	396,667
s(vp'j, O)	2280	1835	s(vp'j, O)	1130	1305	s(vp'j, O)	1740	185
sum A	2618,33	2211,67	sum A	1383,33	1506,67	sum A	1788,33	581,667
c(vp'j, +1)	430	530	c(vp'j, +1)	440	585	c(vp'j, +1)	95	475
s(+1, o)	2000	1305	s(+1, o)	1740	1095	s(+1, o)	2715	660
sum B	2091,67	1458,33	sum B	1926,67	1478,33	sum B	2761,67	738,333
vpj	T	Y	vpj	U	H	vpj	X	A

Cyklus 8		
j	1	2
vp'j	F	X
vp'j+1	K	Y
rj	358,333	281,667
s(vp'j, O)	1130	1305
sum A	1488,33	1586,67
c(vp'j, +1)	1040	435
s(+1, o)	2170	1305
sum B	2851,67	1458,33
vpj	F	Y

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 9 - upravené plány tras č. 1, 3-7

Plán	Trasa	Posloupnost vrcholů	L_i	$L_{\max}(i)$	$B_{\max}(i)$	D_s
1	1	O-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-O	9385	10595	7	127255
	2	O-C-D-C-Q-Y-Q-C-A-B-A-J-A-C-O	4795		4	
	3	O-C-A-E-H-I-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	10595		4	
3	1	O-C-A-J-A-B-A-C-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-O	13970	13970	7	117700
	2	O-C-D-C-Q-Y-Q-C-O	3035		4	
	3	O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	7770		1	
4	1	O-C-D-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O	4095	12910	4	114520
	2	O-C-A-J-A-B-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-A-C-O	12910		7	
	3	O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	7770		1	
5	1	O-C-D-C-A-J-A-B-A-E-H-I-J-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O	13035	13035	7	114895
	2	O-C-A-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O	3970		4	
	3	O-C-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	7770		1	
6	1	O-C-A-B-A-C-D-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Q-C-O	11085	11085	7	132355
	2	O-C-Q-Y-Z-Y-Q-C-O	3070		4	
	3	O-C-A-E-H-I-J-A-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	10620		4	
7	1	O-C-Q-Y-Q-C-O	2610	12425	4	136375
	2	O-C-A-E-F-K-L-K-F-M-R-S-U-V-T-S-U-X-W-V-U-X-Y-Z-Y-Q-C-D-C-A-J-A-B-A-C-O	12425		7	
	3	O-C-A-E-H-I-J-A-E-F-M-N-M-N-R-S-R-M-F-E-H-E-A-E-F-P-G-E-G-C-O	9740		4	

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel

Tabulka A 10 - analýza podnikových tras

Trasa	1				2				3				
	j	v _j	v _{j+1}	C _j	B _j	v _j	v _{j+1}	C _j	B _j	v _j	v _{j+1}	C _j	B _j
1	O	C	35	0	O	C	35	0	O	C	35	0	
2	C	A	150	3	C	A	150	3	C	A	150	3	
3	A	J	140	4	A	E	475	7	A	E	475	7	
4	J	A	140	4	E	F	585	7	E	F	585	7	
5	A	B	490	4	F	M	295	7	F	P	360	1	
6	B	A	490	4	M	R	95	7	P	G	200	1	
7	A	C	150	3	R	S	370	6	G	E	70	1	
8	C	D	215	4	S	R	370	1	E	G	90	1	
9	D	C	210	4	R	M	95	1	G	C	535	1	
10	C	Q	775	2	M	N	110	1	C	O	35	0	
11	Q	Y	495	4	N	R	185	1					
12	Y	Z	530	3	R	M	95	1					
13	Z	Y	530	3	M	N	110	1					
14	Y	Q	495	4	N	M	100	1					
15	Q	C	775	4	M	F	295	1					
16	C	A	150	3	F	E	585	1					
17	A	E	475	7	E	H	585	3					
18	E	H	585	3	H	E	590	1					
19	H	I	220	4	E	A	485	1					
20	I	J	550	4	A	C	150	3					
21	J	A	140	4	C	O	35	0					
22	A	E	475	7									
23	E	F	585	7									
24	F	K	1040	6									
25	K	L	265	4									
26	L	K	290	7									
27	K	F	1040	5									
28	F	M	295	7									
29	M	R	95	7									
30	R	S	370	6									
31	S	U	425	6									
32	U	V	100	4									
33	V	T	430	3									
34	T	S	110	3									
35	S	U	425	6									
36	U	X	440	5									
37	X	W	95	3									
38	W	V	435	4									
39	V	U	100	1									
40	U	X	440	5									
41	X	Y	435	7									
42	Y	Q	495	4									
43	Q	C	775	4									
44	C	O	35	0									
Li	16935				5795				2535				25265
B _{max} (i)	7				1				1				

Zdroj: vlastní zpracování v programu MS Excel